

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXV Nr. 1

KETVIRTADIENIS, SAUSIO [JANUARY] 3, 1985

KAINA 25 c.

KASDIEN

**KODĖL TAIP YRA?
AR TAI TVARKA?
SKUBINA PRIE...
TAI NE PRASIMANYMAS**

Pavaikščiokime Chicagoje turtin-
gesnių žmonių rajonų užpakalinėse
gatvelėse. Teks tik nustebti, kiek
ten maisto produktų atliekų išmes-
tų į šiukšlių dėžes dvokia. Vadina-
si, tų rajonų žmonės gyvena sočiai,
turi per daug.

Paskui pavaikščiokime po var-
guomenės rajonus. Dėl nedarbo
pilna nuskurusių, benamių, alkanų
vyrų, moterų, senelių ir vaikų.
Prie labdarinių organizacijų sriu-
bos virtuvių bei maisto dalinimo
varguomenei punktų stovi ilgiau-
sios eilės ką nors gauti užkasti.

Kodėl taip yra? Todėl, kad kapi-
talo pasaulyje su sociale sistema
yra tvarka — vieni turi per daug,
kiti nieko.

Kad kapitalo pasaulyje yra ne-
tvarka, pavyzdžiu gali būti ir štai
kas: sausros kamuojamoje Afrikos
šalyje, kaip Etiopijoje, milijonai
žmonių kenčia bada, televizijos
ekranuose matant tai baisu ir pa-
galvoti kas ten dedasi. Tuo tarpu
išsivysčiusiose kapitalo šalyse,
ypač mūsų šalyje, didžiausia bėda,
kad nėra kur dėti žemės ūkio
produktų, valdžia įvairiomis subsi-
dijomis remia fermerius, kad nesu-
bankrutuotų.

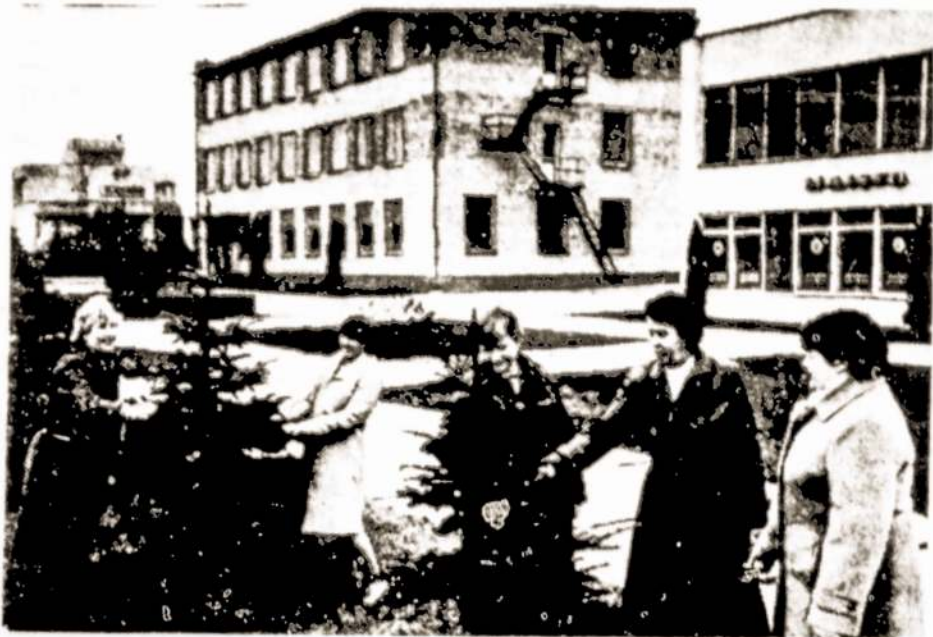
Arba anot Nobelio taikos premi-
jos laureato Anglikonų bažnyčios
vyskupo Desmond Tutu, milijonai
dolerių eikvojami ginklavimuisi,
griovimui, kai milijonai žmonių
pasaulyje kenčia bada, ar tai tvar-
ka?

Išties, kaip tas pats vyskupas
sako, skubinimas ginkluotis, skubi-
na pasaulį prie sugriuvimo. Dabar
prašosi klausimas, ar žmonija pa-
spės suprasti ir pasakyti, jog tokios
tvarkos gana, kol pasaulis nebus
sugriautas?

Todėl kiekvieno dorą žmogaus
pareiga skubėti suprasti, kad gink-
lavimosi varžybos skubina pasaulį
prie sugriuvimo. Todėl kiekvieno
doro žmogaus pareiga, suaugusio,
seno ar paauglio stoti į taikos
šalininkų gretas kovai prieš karą,
už nusiginklavimą, už tautų sambū-
vį nežiūrint kokių jos bebūtų socia-
linių sistemų. Kiekvieno dorą žmo-
gaus pareiga pabudinti savo sąžinę
savo vaikų bei anūkų laimei.

Pasaulis pergyveno du pasauli-
nius karus. Siurpas ima pagalvo-
jus, kokius sugriovimus jie sukėlė,
kiek gyvybių nusinešė, kokias kan-
čias žmonės turėjo perkentėti. Net-
gi čia Amerikoje, kur nenukrito nė
viena bomba, ir duona, ir mėsa, ir
daug kitų maisto produktų buvo
normuoti, stigo įvairių daiktų. O ką
kalbėti apie regionus, kur sprogi-
nėjo bombos, padangėje kaukė

Gražu Šalčininkuose pas melioratorius

Moterų tarybos pirmininkė Raisa Bartašiūnienė [kaireje] su aktyvistėmis — mašininke Leokadija Simak, technike Janina Kašetiene, ekonomiste Ana Melnikova ir vyresniąja ekonomiste Nijole Rutkauskiene.

Jaunas parkas puošia Šalčininkų
melioracijos statybos-montavimo
teritoriją. Kas buvo čia vasarą,
tikriausiai prisimena augalų įvairovę,
žiedų margumą, neįmantriomis,
bet mielomis skulptūrelėmis pada-
bintus skverus, alėjas.

Jauku čia ir vėlyvą rudenį, nes
kur žengsi, visur pasitiks tvarka,
švara, grožis. Taip yra poilsio
zonoje, taip ir gamybos baruose.
Kiekvienam mechanizmui, mašinai,
traktoriui, tam tikram darbui —
sava vieta. Prižiūrima, švarinama,
pavyzdžiui užlaikoma.

Pradžią? Ji buvo prieš septynetą
metų. Tada statybininkai Šalčinin-
kų pakraštyje atidavė meliorato-
riams naują gamybos bazę. Seimi-
ninkai norėjo įsikurti tvarkingai ir
gražiai. Patys pabaigė tai, ko
neužbaigė statybininkai, patys pla-
navo parką, skverus, gėlynus, pa-
tys juos ir pasodino.

LKP rajono komiteto sekretorius
Česlovas Visockis sako, kad grožio
ištakos dar senesnės: melioratoriai
jį puoselėti pradėjo dar senoje
Emiliškių gamybos bazėje, taip pat
Šalčininkų mieste. Ne tik todėl,
kad daugelis melioratorių gyvena
naujuose namuose Šalčininkuose.
Grožis tapo poreikiu, ir tai padeda

bombonešiai!

Jeigu žmonija nepaspės pasakyti
"gana!", branduolinis karas bus
paskutinis. Nacionalinės Mokslių
Akademijos tyrinėjimų apie būsimą
branduolinį karą duomenimis,
branduolinis karas ne tik sukeltų
žmonių išžudymą, o ir užnuodytų
atmosferą ne tik rajonuose, kur
pradėtų sproginėti bombos, bet ir
tolimuose nuo tų rajonų regionuo-
se. Nuo sukeltų dulkių ir gaisrų
dūmų Žemės kamuolys aptemptų
savaitei, gal ir ilgiau.

Tai ne koks prasimanymas, bet
Nacionalinės Mokslių Akademijos
mokslininkų tyrinėjimų duomenys.

Tarybų Sąjunga yra pasižadėjusi
nepradėti pirmutinę panaudoti
branduolinį ginklą. Tokį pažadą
turėtų duoti ir kitos šalys, turinčios
branduolinių bombų.

S. J. Jokubka

burti jėgas. Į melioratorius nusižiū-
rėję, savo teritorijas ėmė gražiai
tvarkyti autotransportininkai, kil-
nojamosios mechanizuotos kolonos
kolektyvas.

Kaip ir kiekviename darbe, čia
yra savų entuziastų. Pirmiausia
moterų taryba, vadovaujama tech-
nikės normuotojos Raisos Bartašiū-
nienės. Darbščių moterų rankomis
pasodintos gėlės, dekoratyviniai
krūmeliai. Nuoširdūs grožio puose-
lėtojai yra dirbtuvių vedėjas Henri-
kas Babulis, LTSR nusipelnęs me-
lioratorių traktorininkas Vaclovas
Mikutovičius, remonto darbų meis-
tras Mamertas Danielius, Šalčinin-
kų padalinio vadovas vyresnysis
darbų vykdytojas Apolinaras Ja-
nušauskas.

O kur grožis, tvarka, ten ir
darbas sekasi. Darbo spartuolių
traktorininko Eugenijaus Sobolio,
kelmarovės mašinisto Marijono
Seško, daugiakaušio ekskavato-
riaus mašinisto Mečislovo Sinkevi-
čiaus ir kitų darbščių melioratorių
rankomis 1984 metais nusausta ir
rajono ūkiams atiduota 1533 hekta-
rai žemių, daugiau kaip už 3,5
milijono rublių pagaminta statybi-
nės produkcijos, už 4 milijonus
rublių atlikta rankos darbų, pakal-
kinta 9 tūkstančiai hektarų rūgščių
dirvų, ūkiams atiduota 21 kilomet-
ras vidaus kelių, 1612 hektarų
plote įrengtos ir pasėtos ganyklos.
Tai darbai, kurių laukia kaimas,
kurie be galo reikalingi vykdam
Maisto programą.

Rimgaudas Eilunavičius

REALI GRĖSMĖ

Užsienio kapitalo pritraukimo po-
litika, dėl kurios susidarė milžiniš-
ka skola užsieniui, kelia realę
grėsmę ne tik Portugalijos ekono-
mikai, bet ir nacionaliniam saugu-
mui. Tai pareiškė Portugalijos Ko-
munistų partijos generalinis sekre-
torius Alvaras Kunjalas. Jis griež-
tai pasmerkė dabartinės socialistų
ir socialdemokratų vyriausybės
kursą. Pareikalavo peržiūrėti ver-
goviškas sąlygas, kuriomis sudary-
ti susitarimai su tarptautiniu vali-
tos fondu ir kitais užsienio kredito-
riais.

ŠVENTA TAUTŲ TEISĖ Į TAIKĄ

Jungtinių Tautų Generalinė
Asamblėja priėmė svarbų doku-
mentą — deklaraciją "Apie tautų
teisę į taiką".

Deklaracija suformuluota trumpai.
Ją sudaro vienas puslapis ma-
šinėle spausdinto teksto. Tačiau
kiekvienoje eilutėje atsispindi tau-
tų noras ir viltys išsaugoti taiką,
taikingų valstybių siekimas sustab-
dyti branduolinį ginklavimąsi, pa-
sukti įvykių eigą nusiginklavimo
keliu. Deklaracija iškilmingai skel-
bia, kad planetos gyventojai turi
šventą teisę į taiką.

Ji įpareigoja kiekvieną valstybę
saugoti ir remti šią tautų teisę,
reikalauja, kad visų šalių politika
būtų nukreipta į karo grėsmės
pašalinimą, visų pirma — branduo-
linio. Generalinės Asamblėjos
priimtas dokumentas — tai kreipi-
masis į protą. Jis ragina imtis
aktyvių veiksmų ir yra aktualus
kaip niekas kitas. Tautų likimo
klausimas tapo ypač svarbus. De-
šimtims šalių, ištisiems kontinen-
tams šiandien gresia pavojingi už-
jūrio atominio karo šalininkų pla-
nai, jų imperinės ambicijos, tiesio-
gine to žodžio prasme, peraugan-
čios į kosmines. Imperialistinė
reakcija kariauja nepaskelbtus ka-
rus prieš tautas, pasirinkusias lais-
vės ir nepriklausomybės kelią. Gre-
nados pavyzdys ir nesuvaldomi
grasinimai Nikaragvai rodo, kaip
lengvai ir neatsakingai imperialisti-
niai sluoksniai imasi atviros agresijos.

Washingtonas ir jo sąjungininkai
šventai tautų teisei į taiką priešpa-
stato lazdos diktatą ir atvirą kiši-
masį kitų tautų vidaus reikalus,
karinį spaudimą ir terorizmą, iškel-
tą iki valstybinės politikos, trumpai
tariant, kumščio teisę. Ar atsitikti-
nai tarp balsavusiųjų už deklaraciją
nėra JAV ir NATO šalių atstovų?

Ir tuo pat metu visiškai logiška
tai, kad tarp 92 valstybių, ištarusių
"taip" tautų teisei į taiką, —
Tarybų Sąjunga, socialistinės ša-
lys. Pagrindinis jų užsienio politi-
kos tikslas kaip tik ir yra sustabdy-
ti branduolinę katastrofą, paskelbti
jėgos politiką už įstatymo ribų ir
tuo pačiu garantuoti tautoms taikią
ateitį.

SMERKIA NEPASKELBTĄ KARĄ

Vakarų Vokietijos rašytojai Gun-
ter Grass, Heinrich Boll ir kiti
žinomi rašytojai, mokslininkai,
dvasininkai, paskelbė deklaraciją,
kurioje smerkia Amerikos "nepa-
skelbtą karą Nikaragvai". Deklara-
cijoje pažymi, kad toks karas gali
privesti prie invazijos ir apie tai
turi žinoti pasaulio visuomenė, kad
tai sukeltų dar didesnę nerimą ant
Žemės kamuolio.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
"VILNIS" - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Ižengus į Naujus Metus

Šiomis dienomis pradėjome 1985 metus. Ką jie žmonijai atneš — sunku pasakyti. Bet jeigu taikos šalininkai, visi pažangūs žmonės nenuleis rankų kovoje už taiką pasaulyje, nepasiduos karotroškoms, šie metai gali atnešti ir džiaugsmą, gali būti taikos metais. Todėl kiekvieno sveikai protaujančio žmogaus pareiga yra organizacijose, suėjimuose kelti šūkį už taiką, nusiginklavimą, už darnų pasaulio tautų sugyvenimą.

Praeiti metai buvo neokie, ypač mums, Amerikos žmonėms. Patyrėm pralaimėjimą prezidento rinkimuose, per visus metus iš žmonių mokesčiais surinkti pinigai milijoninėmis sumomis buvo pilami Salvadoro valdančiajai reakcinei klikai, o kiek dar buvo pilama, kad nuvertus Nikaragvos revoliucinę sandinistų valdžią. Eikvojosi mūsų šalis dėl Peršingų, dėl karinių bazių užsienio šalyse, Izraelio sionistų palaikymui ir t. t.

Tačiau pažvelgus į pasaulinę politinę areną, galima ir pasidžiaugti praeitais metais. Žmonija vis labiau sąmonėjo už pasaulinę taiką, ypač Vakarų Europoje. Didžiosiose sostinėse ir miestuose daug kur vyko titaniškos taikos demonstracijos, prasidėjo ir kai kurių valstybių vadovų murmėjimai prieš Peršingus, daug tautų žymiai pakairėjo, antiimperialistinės nuotaikos užkariavo milijonus širdžių. Daugnacionalistinėms korporacijoms daug kur pasidarė dar karščiau po kojomis. Padidėjo Tarybų Sąjungos autoritetas.

Linkėkime vienas kitam, skatinkime vienas kitą, kad ir 1985 metai būtų taikos metai.

Laukiant susitikimo Ženevoje

Valstybės sekretorius George Shultz ir TSRS užsienio reikalų ministras Andrei Gromika netrukus susitiks Ženevoje pasitarti dėl ginklavimosi varžybų pristabdymo. Gerai būtų, kad šis jų susitikimas nenuėitų vėjais kad nors siaurą takelį rastų ėjimui prie tikslo, būtų didelis laimėjimas pasaulinės taikos labui. Taikos trokštančios tautos šio susitikimo laukia, laukia jo visi taikos šalininkai. Bet ar kas gero iš jo išeis, vargu pasakyti, kai agresyviojo imperializmo prigimtis yra laikytis savo pozicijose iki paskutinio atodūso.

Sekr. G. Shultz sako, jog Amerika yra pasaulyje taikos saugotoja. Tačiau visos svietas žino, kad Grenadą Amerika politiniai užvaldė ne taikos keliu, taipgi visos svietas žino, kad Amerika nepaskelbtu karu kariauja su Nikaragva, taipgi žino, jeigu ne Amerika, Izraelis su arabais sugyventų taikiai... Jeigu sekretorius sakytų, kad Amerika yra saugotoja daugnacionalinių imperialistinių korporacijų interesų, galima būtų jam paploti katutėmis už atvirumą, už teisingą žodį, bet dabar...

Tarybų Sąjunga davė pažadą, kad pirmutinė nepanaudos branduolinio ginklo, Amerika nuo tolygaus pažado atsisako. Tarybų Sąjunga siūlo pasiūlymą po pasiūlymo atsisakyti nuo branduolinių raketų, Amerika savo Peršingus stato Vakarų Europoje. Jungtinėse Tautose Tarybų sąjunga ne dešimt, o keliasdešimt pasiūlymų yra įnešusi taikos labui, Amerika su savo sąjungininkais atmeta.

Turint galvoje agresyviojo imperializmo tokius santykius su jo mirtinu priešu socializmu, pasaulį stumia į branduolinio karo prarają, į neapsakomą ginklavimą, eikvojimąsi. Todėl taip su visu idomumu yra laukiamas sekretoriaus Shultz ir ministro Gromiko susitikimas Ženevoje.

Šaunūs Amerikos gydytojai, bet yra ir "gydytojų"

Sveikata yra brangiausias žmogaus turtas. Sušlubavus jai kuo skubiausia kreipiamės pas gydytoją, kad jis ją atstatytų arba antraip sakant — pagydytų. Mokam jam kiek tik jis prašo už savo darbą, nesigailim paskutinio savo cento, kad tik atstatytų sveikatą.

Tačiau ne visi gydytojai vienodai atspėja žmogaus ligą, ne visi vienodai gydo, nors visi baigę tokį pat gydytojo mokslą. Kurie pasirenka gydytojo profesiją iš pašaukimo, tie gydytojai žmogų gydo nuoširdžiai, bet tie, kurie pasirenka gydytojo profesiją todėl, kad ji yra pelningiausia, šie dažnai žmogų gydydami "nugydo". Tačiau blogiausia yra, kad yra gydytojų, kurie tik iš nusipirkto už pinigus diplomo yra gydytojai. Šie gydytojai apie žmogaus gydymą supranta tik tiek, kiek kiaulė apie debesį. Bet jie turi teisę gydyti ir lupa iš žmonių pinigus, turtėja kaip ant mielių.

Atstovų buto pakomitetas, vadovaujamas Floridos demokrato kongresmano Claude Pepper, susekė, jog tokiu gydytoju Amerikoje yra apie 10,000. Anot kongresmano Pepper, visiškai nestudijavę medicinos nusiperka kur nors užsienio šalyje (dažniausia Dominikos respublikoje) diplomą ir gydo, verčiasi gydytojo profesija. Žinoma, diplomai nėra pigūs. Už juos moka nuo virš \$25 tūkstančių iki \$10 tūkstančių. Bet kadangi gydytojų profesija yra pelninga, užsimoka tiek pinigų mokėti ir be jokio vargo tapti gydytoju.

Kad tai yra šventa teisybė, komitetui papasakojo toks Pedro deMesones, savo laiku užsiėmęs gydytojų diplomų pardavinėjimu. Jis per virš trejus metus pardavinėdamas diplomus turėjęs pajamų mažiausia pusantro milijono dolerių. Bet kadangi reikėdavo papirkinėti medicinos mokyklų

2.

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

JAPONIJOS MOTERŲ REIKALAVIMAS

Anuluoti Japonijos ir Amerikos "Saugumo sutartį", sumažinti karines išlaidas ir tuo būdu sutaupytas lėšas skirti socialiniams reikalams, likviduoti moterų diskriminaciją — šiuos reikalavimus pateikė Nakasone's vyriausybei Tokijoje pasibaigusios visos Japonijos moterų organizacijų federacijos eilinio suvažiavimo dalyvės.

Forumo delegatės priėmė ir pasiuntė JAV administracijai protesto rezoliuciją, kurioje reikalaujama nutraukti sparnuotosiomis raketomis "Tomahawk" apginkluojamų Amerikos laivų vizitus į Japonijos uostus, sudaryti susitarimus dėl visiško ir visuotinio branduolinio ginklo uždraudimo, dėl atsisakymo panaudoti masinio naikinimo ginklą.

HAGOS TEISMO SPRENDIMAS

Tarptautinis teismas Hagoje priėmė galutinį sprendimą išnagrinėti Nikaragvos vyriausybės skundą prieš JAV, kurios pradėjo prieš šią šalį nepaskelbtą karą, kad nuvertus teisėtą jos vyriausybę.

Įvairiomis melagingomis dingstimis Jungtinės Valstijos siekė, kad būtų nutrauktas joms iškeltas ieškiny, teigdamos, jog teismas "nekompetentingas" šiuo klausimu. Tačiau pagrindinis Jungtinių Tautų juridinis organas atmetė JAV mėginimus išvengti tarptautinės atsakomybės už labai grubius Jungtinių Tautų įstatų ir visuotinai pripažintų tarptautinės teisės normų pažeidimus.

AFGANISTANO PROTESTAS

Afganistano užsienio reikalų ministerija pareiškė protestą Pakistano reikalų patikėtiniui Afganistano Demokratinėje Respublikoje dėl Pakistano įvykdytų naujų agresijos aktų. Jame pažymima, kad nepaisant daugkartinių ir atkaklių įspėjimų Pakistano valdžiai, jog neleistini yra ginkluotos agresijos aktai prieš Afganistaną, šios provokacijos pastaruoju metu labai padažnėja.

Afganistano Demokratinė Respublika, nurodoma proteste, mano, jog agresyviomis akcijomis Pakistanas siekia kurstyti įtempimą dviejų šalių santykiuose, ir dar kartą pareiškia, kad visa atsakomybė už jų padarinius tenka Pakistano valdžiai.

SMERKIA PROVOKACINĘ KAMPANIJĄ

Nigerijos vyriausybė ryžtingai pasmerkė triukšmingą provokacinę kampaniją, kurią buvo pradėjęsios Vakarų masinės informacijos prie-

monės, siekdamos diskredituoti šios Afrikos valstybės vadovybę, sukklaidinti tarptautinę visuomenę dėl tikrosios padėties šalyje. Kaip nurodoma Lagose išplatintame federalinės karinės vyriausybės pareiškime, tokių veiksmų imamasi pagal nusikalstamą scenarijų, kurį parengė Nigerijos liaudies priešai Vakaruose.

Respublikos vyriausybė kategoriškai paneigė šmeižikiškus Anglijos laikraščio "Observer" prasimanytus, kad esą spalio 1 dieną buvo numatomas įvykdyti Nigerijos valstybės perversmas. Melaginga ir visiškai nepagrįsta taip pat šio laikraščio skleidžiama informacija, kad esą buvo sušaudyta 42 karininkai šamokslininkai.

YLA LENDA IŠ MAIŠO

Indijos saugumo organai nustatė naujus faktus, susijusius su pasikėsinimo į Indirą Gandhį ruošimu. Kaip praneša informacijos agentūra PTI, iš vieno šalies paštu ir telegrafo departamento tarnautojų parodymų paaiškėjo, kad piktadariško nužudymo išvakarėse spalio 30 d. pagrindinis pasikėsintojas sub-inspektorius Beantas Singhas telefonu kalbėjosi su Londonu, kur kaip žinoma, yra sikhų separatistinių grupuočių būstinė.

Tuo tarpu Indijos valdžia imasi papildomų priemonių apsaugoti likusį gyvą pasikėsintojo dalyvį Satvantą Singha. Turimais duomenimis, su juo ketina susidoroti tie, kurie bijo būti demaskuoti. Satvantas Singhas perkeltas iš Dehlio į vieną kaimyninių valstijų kalėjimą.

LONDONO POZICIJA

Britanijos vyriausybė neketina vesti derybų su Argentina, kad būtų galima sureguliuoti klausimus, susijusius su Folkleno (Malvinų) salų ateitimi. Tai tiesiai pareiškė Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministras G. Haug.

KRITIKUOJAMAS MILITARIZMAS

Opozicinės Vokietijos Socialdemokratų Partija (VSDP) ir "Zaliųjų" partija girežtai kritikavo Vakarų Vokietijos vyriausybės planus padidinti karines išlaidas ir apginkluoti bundesverą naujais ginklais.

Prieš asignavimų didinimą kariuomenės tikslams stoji VSD atstovaujantis bundestago deputatas R. Selbergeris. "Zaliųjų" frakcija pareikalavo sumažinti karinį biudžetą 30 procentų. Girdi, Vakarų Vokietijai atsisakius apginkluoti naujais laivais, tankais, lėktuvais ir raketomis savo ginkluotąsias pajėgas, būtų galima sutaupyti daugiau kaip 1.7 bilijono markių.

dekanai bei kitokie pareigūnai, tai iš to pusantro milijono dolerių jam pelno telikę tik \$500 tūkstančių.

Be to, iš Tennessee toks "Dr. X", kurio pavardė neskelbiama, papasakojo, kad už diplomą mokėjęs \$25,000. Kitas, iš Ontario "Mr. L." farmacias, kurio pavardė irgi neskelbiama, papasakojo, kad jis mokėjęs už diplomą \$10,000. Yra buvę ir tokių atsitikimų, kongresmanas Pepper sako, kad suktaį gavę paskolas medicinai studijuoti, vieton lankyti mokyklos klases, paskolas panaudoja nusipirkimui diplomu.

Atstovų buto senų žmonių reikalams pakomitečio pirmininkas kongresmanas Claude Pepper visa tai pavadino "didžiausiu gydymo skandalu kiek yra atsimenama". Ištikruju, tai ne juokai.

Pakomitečio pirmininkas ir visas pakomitetas tenka tik sveikinti, kad atkreipė dėmesį į šį skandalą. Pagal pakomitečio pareigūną Bill Halamandarį, susitarus su valstijų prokurorais, investigatoriais, penkiosdešimtyje valstijų jau susekta apie 10,000 tokių gydytojų su užsienyje gautais diplomais. Sekimas vyksta toliau. Linkėtina geriausios sėkmės, nes toks šmugeljavimas žmonių sveikata — daugiau kaip skandalas.

Vilnis, 1985 sausio 3.

. . . "AKIRAČIŲ" PARAŠTĖSE

Kalbėjime atvirai, kaip siūlo "Akiračių" per krikščynas jų gimdytojų duotas "atviro žodžio mėnraščio" vardas. Kas, iš "anapus", iš Lietuvos, daugiau ar mažiau pastoviai nusėdęs "šiapus", tai yra — U.S.A., tai kažkaip ypatingai gardžiai pakvimpa. Nesvarbu, kuo atklydėlis bebūtų buvęs namuose: stambiu smulkių užraktų specialistu, kaip Sakalys; visų laikų pačiu geriausiu lietuvių tautos poetu Venclova, pranaše Jurašiene — visi jie atvyksta apgaubti ypatingos šlovės ir sutinkami lyg mesijai. Juk gerai žinoma, kad pranašu savo namuose nebūsi, užtat svetur . . .

I šią plejadą labai sklandžiai įsirikiavo ir buvęs mokslininkas Ēringis. Juk jis, skirtingai nuo kitų dėdės Samo žemę pagerbusių "kolegų", buvo tiesiog universalus specialistas: kalbėjo apie Lietuvos gelbėjimą nuo ekologinės pražūties. Nuo svetimtaučių. Apie savo ypatingą, tiesiog neįkainuojamą reikšmę pasauliniam mokslui. Apie savo asmens svarbą žmonijos istorijai — tokią didelę, jog namuose buvęs diena ir naktį sekamas. Apie tai, kad norėdami jį prazuodyti itin rafinuotu būdu — davę jam kajutę laive netoli dirbančių motorų. Kalbėjo ir rašė Ēringis pačiai įvairiausiai auditorijai — jei jau tarnauti, tai iki galo . . .

Ir atsitiko keistas dalykas: ta pati įvairiausia auditorija ėmė pastebėti, kad naujasis nusėdėlis kalba vis tą patį — lyg voverė suka uždarą ratą, tik vis keisčiau ir keisčiau. Ir neišlaikė "atvirieji "Akiračiai", pastebėję:

"Dr. K. Ēringis, prieš 3 metus pasitraukęs iš Lietuvos, jau ne pirmą kartą išeivijos spaudoje kelia balsą prieš bendradarbiavimą (su Lietuva-aut.). Jis turi teisę reikšti savo nuomonę, tačiau kas jums kelia įtarimą ir susirūpinimą, kad

visi jo straipsniai nėra rimtai argumentuoti, bet persunkti demagogija, gąsdinimais ir kitokia žurnalistinė retorika . . .

Tačiau kur žiūrėjo tie patys "Akiračiai" prieš trejis metus, kai jų lapuose Ēringis buvo mielu svečiu?!

☆☆☆

Be kitų dalykų, tie patys "Akiračiai" retsykiais rūpinasi ir lietuvių kalbos (ne tik tautos — tai pagrindinė jų duona) grynumu. Vienoje jų laidoje, sakyčiau, į tai pažiūrėta labai realistiškai. Ponas B. R. nagrinėja vieno populiariausio šioje šalyje žodžio rašybą, ir šis žodis . . . "bedarbė". Nagrinėtojas visiškai teisingai pastebi, kad "bedarbė" ne vienam vis tebereiškia nedarbą (kai daugeliui gyventojų stinga darbo ar tarnybų . . .). Niekaip negalima įtikinti, kad bedarbė (moteris) ar bedarbis (vyras) yra tik moteris ar vyras, kurie nedirba ar neteko darbo".

Čia mėnraštį tikrai galima užgirti: jis nagrinėja vieno reikalingiausių kasdieninėje amerikietiškoje apyvokoje žodžių rašybą.

Žurnalas nuoseklus: čia pat išnirstyta, koks skirtumas tarp "davinio" ir "duomens". Autorius pastebi: "Daviny yra tam tikras maisto kiekis, arba "porcija" žmogui maitinti, gyvuliui šerti, paukščiui leinti".

Tai irgi labai reikalingas žodis: juk šioje šalyje didelis skaičius žmonių, kurie priversti gyventi iš **davinio**. Beje, ši sąvoka labai artimai giminiuojasi su **nedarbu**, **bedarbėmis**, **bedarbiais**.

Ir tas **davinys** turi **duomenų** vis mažėti: dabartinė administracija Washingtone čia itin stengiasi . . .

Taigi, netgi grynai teoriški klausimai kai kada turi labai praktišką pagrindą. Daugelis, tačiau, labiausiai pritaris minimų samprotavimų autoriaus inicialams: tikrai — brrr . . . **Jonas Zemaitis**

Didėja taikos šalininkų gretos

Plečiasi kova prieš neprotingą Washingtono administracijos užsienio politikos kursą. Tai rodo iš įvairių planetos kampelių gaunami informacijos agentūrų pranešimai.

Aktyvinti kovą prieš avantiūristinį Reagano administracijos kursą paragino pasaulio visuomenę Tokijuje pasibaigusio tarptautinio simpoziumo "Už kelio užkirtimą" dalyviai. Jame kalbėjo žinomų Japonijos, VFR, Naujosios Zelandijos, Filipinų ir kitų šalių antikarinė organizacijų atstovai. Savo užsienio politiką Reagano administracija faktiškai grindžia tomis pačiomis absurdiškomis patologinio anti-komunizmo ir antitarybiškumo idėjomis, kuriomis vadovaudamasi Hitlerinė Vokietija sukėlė antrąjį pasaulinį karą, pareiškė VFR antikarinės organizacijos "Iniciatyva už taiką, tarptautinę santvarvę ir saugumą" vadovybės narė E. Michels. Tūkstančiai įvairių politinių pažiūrų ir religinių įsitikinimų žmonių kasdien įsijungia į kovą prieš Amerikos sparnuotąsias raketas ir "Peršingus-2", kurias Vakarų Europai primetė Washingtonas.

Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje įvyko masinė "Veiksmų prieš NATO manevrus savaitė", Didžiojoje Britanijoje buvo surengta protesto prieš Amerikos spar-

nuotųjų raketų dislokavimą dekada. Vis daugiau miestų ir ištisų rajonų įvairiose pasaulio šalyse pasiskelbia "nebranduolinėmis zonomis", tuo būdu protestuodami prieš masinio naikinimo ginklo arsenalų didinimą.

Daugiau kaip 100 tūkstančių žmonių dalyvavo taikos žygiuose ir protesto mitinguose prieš ginklavimosi varžybas, kurie įvyko visoje Suomijoje veiksmų už nusiginklavimą savaitės metu. "Už taiką ir visuotinę saugumą! "Už įtempimo mažinimą ir nusiginklavimą!" "Beprotiškomis ginklavimosi varžyboms — ne!" — su tokiais šūkiams įvyko masinės eitynės Helsinkyje.

Danijos profsąjungų centrinio susivienijimo raginimu Kopenhagos įmonių darbininkai penkioms minutėms nutraukė darbą, pritardami reikalavimams stiprinti tarptautinę saugumą. Miesto centre įvyko antikarinė manifestacija.

Veiksmų už nusiginklavimą savaitės renginiuose aktyviai dalyvavo socialistinių šalių kovotojai už taiką. Tarybų Sąjungos miestuose ir kaimuose vyko darbo žmonių mitingai. Jų dalyviai ryžtingai smerkė dabartinės Washingtono administracijos kursą didinti tarptautinį įtempimą ir intensyvinti ginklavimosi varžybas.

Rinkėjai nuo . . . šaligatvio

Prie mano namų, ties Broadway ir 74-osios gatvės kampu, ant parduotuvės laiptų jau kuris mėnuo nakvoja moteris.

Kiekviename New Yorko kvartale, skverelyje ar parke esama nuolatinių benamių: kelios kvadratinės pėdos šaligatvio ar suolas atstoja namus tiems, kurie neturi savos pastogės.

Jokia New Yorko organizacija, net municipalitetas, negali tiksliai nurodyti, kiek benamių randa prieglobstį miesto gatvėse. Gal apie 30,000, gal net daugiau. Jų bėdos mažai ką jaudina.

Kartais labdaringos organizacijos gatvėse pastato milžiniškas stiklines taupykles, ragindamos padėti New Yorko benamiams. Nedūžtančio stiklo taupyklės dėl viso pikto prikaustomos prie šaligatvio masyviomis grandinėmis. Bereikalingas atsargumas: retas praeivis stabteli, kad įmestų monetą.

Yra šiame mieste ir keletas benamių prieglaudų. Bet paklūti į jas itin sunku.

Kokie žmonės nakvoja vieno didžiausių Vakarų pasaulio miestų gatvėse? Prieš 20 metų tipišką benamių buvo vienišas baltaodis vyriškis, alkoholikas, pradėjęs šeštą dešimtį. Šiandien vaizdas kitoks: didžiama benamių — juodaodžiai amerikiečiai, beje, moterys. Amžiaus vidurkis — mažiau kaip 40 metų, ketvirtadaliui nėra nė 30. Bet baisiausia tai, kad vien New Yorko pastogės neturi 7,000 vaikų.

Laikaštis "New York Times" neseniai aprašė du tipiškus benamius amerikiečius. Jie ne alkoholikai, ne narkomanai, o sveiki, darbingi žmonės, pirmiausia atleisti iš darbo, o paskui išmesti iš buto.

62 metų Donas Mozasas tarnavo karo laivyne, vėliau dirbo techniku mokslinėje laboratorijoje. Nūnai jis iš šiukšlių dėžių rankioja tuščias aliuminines skardines nuo alaus. Parduotuvėje už vieną skardinę gauna 5 centus. Varganam kažniui pakanka, bet už butą tokiais lštekliais" neišsimokėsi. Jokios vilties rasti darbo.

Raimondas Lambas jaunesnis už savo likimo draugą. Jo profesija — aviadispečeris, darbo stažas — 15 metų. Lambą išmetė į gatvę 1981 m., kai Reagano administracija žiauriai susidorėjo su streikuojančiais aviadispečeriais. Profsąjungos aktyvistas Lambas gavo vilko bilietą" — jo nepriima į darbą jokia aviakompanija.

Reporteriai pasiteiravus, už kurį kandidatą jie balsavę per lapkričio rinkimus, abu, atsidūrę gatvėje respublikonų valdymo metais, atsakė nedalyvavę rinkimuose: "Mūsų nuomone, ir demokratams valdant turtingieji dar labiau pralobtu, o skurdžiai visiškai nuskurstų".

New Yorko spauda praneša, jog 410 piliečių iš dalyvavusiųjų balsavime registruojant rinkėjus grafoje "Gyvenamoji vieta" išrašė "šaligatvis . . ."

Šį rytą prisitartinau prie moters, gulinčios ant parduotuvės laiptų. Nubudusi ji žvelgė į praeivius. Paklausiau, kuo ji vardu. Moteris nieko neatsakė. Pasiteiravus, ar seniai ji gyvena gatvėje, — neišgirdau jokio atsako. "Ar turėjote teisę balsuoti?"

"Teturiu vieną teisę — čia numirti". Tai buvo vieninteliai žodžiai moters, kurios namai — gatvė.

Vilius Kavaliauskas
Is "K. T."

Iš visų žemynų apie viską

— Ispanijoje 1983 metais kasdien buvo nuvaroma arba apvogiamas 1,500 automobilių, kas 4 minutės buvo užpuolama su peiliu arba pistoletu, kas minutę įvykdavo vagystė. Iš Ispanijos miestų, kuriuose klesti nusikalstamumas, pirmąją Madridas, kur kasdien nusi-kaltėliai nužudo 5 žmones, kas 7 minutes apvagia butus, kas 20 minučių užpuola su ginklais.

— Šveicarijoje 1983 metais užregistruota 572 bankai, kurių bendras kapitalas sudaro 572 milijonus dolerių, 112 jų, t. y. kas penktas, yra užsienio arba užsienio banko filialas. Bankų tankumu, Šveicarija užima pirmąją vietą pasaulyje.

— Brazilijoje per 20 milijonų šešiasdešimties kilogramų kavos maišų eksportuojama į dešimtis pasaulio šalių — tai beveik tiek pat, kiek eksportuoja visi kiti kavos augintojai, drauge paimti.

— Haiytyje vidutinis gyventojų amžius siekia vos 40 metų. Haitis viena iš 25 mažiausiai išsivysčiusių pasaulio šalių. Per paskutiniuosius 150 metų grobiškiškas gamtos turtų eksploatacija išsekino šalį, ekonomiškai ją nuskurdė.

— JAV žemės ūkio departamentu duomenimis, šiais metais mari-chuanos derliaus vertė gali viršyti

Viso pasaulio tautos ryžtingai kovoja prieš militaristinę Jungtinių Valstijų politiką, prieš imperializmo jėgas, stumiančias planetas į branduolinę katastrofą, už tikro tautų saugumo užtikrinimą, už taiką visame pasaulyje.

VI. Burbulis

visų kukurūzų, kuriuos fermeriai išaugino 1982 metais, vertę.

— Panamoje 1983 metais Panamos kanalo pajamos sudarė 280 milijonų dolerių, o 1982 metais — 325 milijonus. Praėjusiais metais kanalu praplaukė 11,846 laivai, o 1982 metais jų buvo 14,142.

— Paragvajuje fašistinio diktatoriaus A. Stresnerio, jo parankinių ir užsienio kompanijų rankose yra 77 procentai visų geriausių šalies žemių. Iš 17 stambiausių pramonės įmonių 15 priklauso užsieniečiams.

— Afganistano vyriausybė nuolat rūpinasi darbo žmonių sveikata. Po balandžio revoliucijos valstybės išlaidos sveikatos apsaugai padidėjo daugiau kaip 4 kartus.

— Etiopija užima pirmąją vietą tarp Afrikos šalių bičių vaško gamyba. Kasmet pasaulinėje rinkoje ji parduoda nuo 300 iki 700 tonų šio produkto.

TRUMPAI

— Stalino duktė Alilijeva, grįžus savo gimtinėn Tarybų Sąjungon, Maskvoje žurnalistams papasakojo, kad Amerikoje ji neturėjo jokios laisvės, turėjo rašyti, ką jai diktavo, turėjo kalbėti taip, kaip liepė.

— Amerikos leidykla "Preiger" išleido knygą "Tarybų Sąjungos ir Amerikos santykiai: K. Černenkos straipsniai ir kalbos".

— Prez. Reagano administracija galvoja sumažinti sveikatos apdraudos benefitus II Pasaulinio karo veteranams.

ŠALYS — KALĖJIMAI

Iš Lotynų Amerikos vis ateina pranešimai apie antiliaudinių Čilės, Paragvajaus ir Urugvajaus režimų nusikaltimus. Viešumon išskyla vis nauji grubiausi žmogaus teisių pažeidinėjimo šiose šalyse atvejai — nepaliaujamos represijos prieš kovotojus už demokratiją ir socialinę pažangą.

Čilės komunistų partijos politinės komisijos duomenimis, 1973 metų fašistinio perversmo metu žuvo 45 tūkstančiai žmonių. Daugiau kaip 180 koncentracijos stovyklų ir kalėjimų kankinasi apie 8 tūkstančius politinių kalinių. Diktatūra išsiuntė iš šalies 36 tūkstančius piliečių. Tik praėjusiais metais represijų aukomis krito 73 žmonės, 447 žuvo nuo kankinimų, 376 buvo sužeisti, maždaug 15 tūkstančių čiliečių buvo suimta.

Kaip papasakojo Hamburgo savaitraščio "Stern" korespondentui per stebuklą iš kalėjimo ištrūkęs buvęs politinis kalnys Germanas Molina, Čilės policija turi daugybę slaptų kalėjimų. Jis pranešė, kad "kankinimų centruose" dirba ne tik specialiai apmokyti budeliai, bet ir gydytojai, kurie nustato kankinimų "dozę" tam ar kitam kaliniui.

Linareso provincijoje įsikūrusi vadinamoji draugija "Dignidad", kurį vienija buvusius nacistus, šiuo metu gyvenančius Čilėje. Kaip sakoma SNO žmogaus teisių komisijos pranešime, hitleriniai galvažūdziai įsteigė ten eksperimentinį kankinimų centrą, kuriame politinius atiduoda šunims sudraskyti arba jie naudojami žvėriškiems medicininiais eksperimentams. Centro požemiuose įrengtos kameros su garso nepraleidžiančiomis sienomis. Kaliniams užmauna kaukes, išmirkytas nuodingomis cheminėmis medžiagomis. Juos priša prie lovų ir kankina elektros srove, tardydami per radiją, kad kankiniai nematytų savo budelių.

Apie Pinočeto diktatūros žvėriškumą liudija ir šių metų gegužės mėnesį priimtas vadinamasis "antiteroristinis įstatymas". Jis numato mirties bausmę už veiksmus, kuriuos diktatūra kvalifikuos kaip "teroristinius". Šis įstatymas suteikia teisę nacionaliniam informacijos centrui — Pinočeto gestapo policijai — neribotai galimybes slopinti liaudies judėjimą už demokratijos atkūrimą. Praėjusiais metais režimas paskelbė apie naujo kalėjimo Santjage statybą, kuri atsies 20 milijonų dolerių.

Ne mažiau tironiška diktatūra jau daugiau kaip 30 metų viešpatuoja Paragvajuje. 1954 metų gegužės mėnesį valdžią šalyje užgrobė generolas Stresneris, kuris nuo to laiko nuolatos "perrenkamas" respublikos prezidentu. Režimas uždraudė komunistų partijos ir kitų pažangių organizacijų veiklą.

"Šalis — kalėjimas" — taip nūdienos Paragvajų apibūdina netgi Vakarų politiniai apžvalgininkai. Šioje šalyje kas ketvirtas jos gyventojas yra praėjęs pro bausius kalėjimų ir koncentracijos stovyklų išmėginimus. Paragvajaus miestuose ir kaimuose veikia daugybė slaptosios policijos informatorių. Vien tik už priminimą gerbti žmogaus teises galima pakliūti už grotų. Bet koks nepaklusnumas režimui baudžiamas dažniausiai įkalnimu. Venezuelos dienraščio "Nasjonal" duomenimis, už Paragvajaus ribų gyvena daugiau kaip 20 tūkstančių šios šalies piliečių.

Diktatūros kalėjimuose kankinasi Paragvajaus komunistų partijos CK pirmasis sekretorius Antonijus Maidana. Jis ir žinomas profsajungų veikėjas Emilijus Roa buvo sučiupti 1980 metų rugpjūčio mėnesį Buenos Airėse. Žinoma, kad jie laikomi atskirose kamerose ir nuolatos permetinėjami iš vienos kameros į kitą, kad būtų galima paslėpti pėdsakus. Paskutiniaus duomenimis, A. Maidana pervedtas į koncentracijos stovyklą, kuri su pasityčiojimu pavadinta "Esperansa", t. y. "viltis", A. Maidana Stresnerio kalėjimuose iš viso praleido daugiau kaip 20 metų. Jis žiauriai kankinamas, ir jo gyvybei gresia pavojus.

Pinočetas kaip ir Stresneris nesivaržo draugysčių su užkietėjusiais nacistais, suteikia jiems prieglobstį. Kaip rašo Argentinos žurnalas "Semana", pabėgęs iš Italijos, o vėliau iš Šveicarijos kalėjimo slapstosios italų masonų ložės "P-2" vadas Ličas Dželis kūo ramiausiai gyvena Paragvajuje ir yra geras asmeninis diktatoriaus draugas.

Antiliaudinė Stresnerio diktatūra jau seniai izoliuota tarptautiniu mastu, jai padeda išsilaikyti tik žiaurus terorizmas ir Amerikos imperializmas.

1973 metų birželio mėnesį Urugvajaus prezidentas Bordaberis, ginkluotųjų pajėgų palaikomas, įvykdė valstybinį perversmą. Buvo paleistas parlamentas, atšauktos konstitucinės laisvės, išformuotos profsajungos, uždraustos komunistų, socialistų ir kitos pažangios partijos, uždaryti jų spaudos organai. Kai kuriais duomenimis, šalyje yra maždaug 1,5 tūkstančių politinių kalinių. Trečdalis iš 3 milijonų urugvajiečių priversti gyventi emigracijoje. Per visą diktatūros valdymo laiką apie 80 tūkstančių žmonių pabuvojo už grotų politiniais sumetimais.

Pastaruosiu metu ypač sustiprėjo Urugvajaus liaudies kova už sugrįžimą prie demokratijos. Vienas iš vadovaujančių opozicinių susivienijimų — Platusis frontas — kairiųjų jėgų koalicija, į kurią kartu su kitomis politinėmis organizacijomis įeina ir komunistų partija.

Nepaisant kai kurių nuolaidų, daromų opozicijai, karinis režimas nenutraukia represijų prieš žinomus jos vadovus. Neseniai po sugrįžimo iš ilgos priverstinės emigracijos buvo suimtas Nacionalinės partijos ("Blanko") lyderis Wilsonas Fereira Aldunatė. Nekreipdama dėmesio į liaudies masių protestą, valdžia ir toliau nepaleidžia jo iš kalėjimo. Kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose kankinama daug kitų opozicijos bei profsajungų veikėjų.

Čilės, Paragvajaus ir Urugvajaus režimų represijos prieš kovotojus už demokratijos atkūrimą liudija, kad šių diktatūrų vadeivos labai jau netvirtai jaučiasi.

A. Godunavičius

MIRTIES BAUSMĖS RASISTINĖJE P. AFRIKOJE

Šiais metais vien Pretorijos centre kalėjime įvykdyta mirties bausmė 97 žmonėms, pranešė PAR sostinėje aparteidu valstybės teisingumo ministerijos atstovas. Beveik visi jie — afrikiečiai. Kaip pažymi Afrikos spauda, rasistiniuose kalėjimuose pirmiausia susidorojama su tais, kurie priešinosi rasinei segregacijai.

ISTORIJOS KLASTOTOJAI

Lietuvos "vaduotojai" visomis progomis mėgsta pabrėžti meno, literatūros ir kitų kūrybos sričių "nesrovinių" pobūdį, pripažindami žodžiais ir išveivijos negausiam mokslininkų būreliui "visišką laisvę". Kaip yra iš tikrųjų?

Pernai ir šiemet pažymimos 120-sios ir 1863-1864 metų sukilimo metinės. Ta proga išveivijoje pasirodė kelios publikacijos, iš kurių būdingiausia žinomos buržuazinės istorikės — Vandos Sruogienės. Kaip žinome, lietuvių buržuazinė istoriografija šį liaudies sukilimą nuo seno vadino tikrai "lenkmečiu", neturint jokių pozityvios reikšmės Lietuvos politiniam gyvenimui. Ypač su didelio priešiško išraiška ne vieną kartą sukilimą paminėjo stambus klerikalų ideologas A. Dambrauskas-Jakštas. Paskui sukilimą ir sukilėlius tiesiog šmeižė išdavikas Miliuskas-Miglovara savo "atsiminimuose". Pagal buržuazinę istoriografiją Lietuvoje nebuvo jokių pasirengimų sukilimui. Panašiai rašoma ir 1936 metais Kaune išėjusioje A. Šapokos redaguotoje Lietuvos istorijoje... Tokia negatyvi pozicija buvo suprantama: buržuazinė valdžia nenorėjo, kad paprasti žmonės per daug minėtų sukilimo įvykius, nenorėjo, kad liaudies masės veiktų revoliucinės ištakos ir tradicijos.

Kitaip žiūri į to meto įvykius Lietuvoje buržuaziniai istorikai šiandien. Tai jau "lietuvių išsivadujamasis karas", o sukilėlių būriai gera valia dabar išauga iki pulkų ir net divizijų...

Kodėl taip atsitiko? Kas privertė buržuazinius istorikus išmesti iš apyvartos net patį apibūdinimą — "lenkmetis"? Priežasčių, galimas dalykas, yra ne viena, tačiau svarbiausioji, matyt, neturi jokio mokslinio atspalvio; 1863-1864 metų sukilimas paprasčiausiai netiko reakcinės išveivijos propagandiniame kontekste, netiko pačiai Lietuvos "vadavimo" idėjai.

Neišvengia revizijos ir Lietuvos ankstyvojo feodalizmo istorija. Štai vienoje paskutiniųjų "Amerikos

balso" laidų perskaitytas komentaras apie Lietuvos kunigaikščius. Pasirodo, yra neiški Mindaugo kilmė, vėl peršama seniai sukritukuota mintis apie Lietuvos kunigaikščių romėnišką kilmę. Kam šie mirazai?

Buržuazijos valdymo metais panašios taktikos laikėsi tautininkų ideologai lietuvių išskirtinumui parodyti, priešpastatyti kaimyninėms tautoms. Senomis pasakėlėmis "vaduotojų" propaganda bando įsiteikti jaunajai išveivijos kartai, kuri nieko, arba labai menkai nutuokia apie savo tėvų giminės istoriją.

Pastarojo meto išveivijos reakcinei propagandai būdingas dar vienas bruožas — tai visiškai lietuvių tautos istorijos sutapatinimas su krikščionybės istorija Lietuvoje. Tame pat komantare apie Lietuvos kunigaikščius liaupsinamas Mindaugas "išmintingasis", paskelbtas Romos popiežiaus karaliumi ir visiškai "pamirštama", kad lemiamu momentu Mindaugas atsimetė nuo naujojo tikėjimo ir, kaip pažymi Rusijos metraštinis, jis "liepė iš visos savo valstybės išsikraustyti krikščionims, kai kuriuos ir nužudyti". Nenorint pyktis su klerikalais, kurie vis labiau ima viršų išveivijos kultūriname gyvenime, istorikų panašūs faktai nutylimi. Nieko nuostabaus, kad ir išveivijos kultūrinės aspiracijos platesniaja prasme kas kart kuklesnės, nebeperšoka parapijinio lygio. Senieji ir naujieji išveivijos bažnytiniai dignitoriai kultūrinę veiklą pavydžiai seka, vadindami šį darbą labai gražiai: "rūpinimusi lietuvių sielovada". Žodis gražus, bet esmė ta pati — uždaryti patiklų išveivijū bokštus, neleisti suartėti su atgimusia naujam gyvenimui Lietuva.

Virgilijus Liauška

— Senatorius William Proxmire reikalauja, jog be atidėliojimo būtų susilaikyta nuo ginklavimosi, kad išvengus branduolinio karo. Girdi, branduolinio karo nėra viena pusė nelaimės, o tik bus sunaikinta žmonija.

KARIKATŪRISTO AKIMIS

Didžiosios Britanijos profsajungų — trejūnių veikla nuolatos persekiojama policijos ir tetsmų. Tai dar sykį patvirtino M. Tečer konservatorių vyriausybės sankcionuotos represijos prieš streikuojančius kalnakasius, žiaurus susidorojimas su demonstrantais Belfasto (Olsters).

POLICININKAS: — Matote, mūsų visuotinė demokratija. Ir aš naudojuosi kodžio ir veikimo laisve! L. Kazartnako pieš.

TARYTUM ĮTEMPTA STYGA

Mykolas Sluckis

LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku už nuopelnus lietuvių tarybinei literatūrai ir aktyvų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime suteiktas rašytojui, Lietuvos TSR nusipelnusiam meno veikėjui Mykolui Sluckiui Lietuvos TSR liaudies rašytojo garbės vardas.

Čia spausdiname duoto Viktorui Brazauskui jo interviu ištraukas:

Rašyti paskatino gyvenimas, ir tikslai gyvenimas, ne vien asmeniškasis. Rašytojas yra tarytum styga, virpinama daugybės žmonių rūpesčių, nepažįstamų, tačiau brangių, žeme ir padengę su juo susietų likimų.

Iš pradžių troškiau išsakyti, ką vaiko ir jaunuolio širdimi patyriau buržuazinėje Lietuvoje, Didžiojo Tėvynės kare ir pokario metais. Vėliau atėjo susimąstymo ir vertybių perkainojimo laikas. Dar vėliau — kasdienybės dramatismas, nelengva individo sąmonės ir visuomenės sąvoka. Į neišvengiamą gyvenimo kaitą stengiausi žvelgti per lėtus jo sąmonės poslinkius.

Visa, kas mano plunksnos parašyta, yra padiktuota vidinio balso, įsitikinimų, idealų. Net sunkiausių pokario metu mano kartos rašytojus įkvėpė svajonė. Lyrikas ir romantikas tebesu ligi šiol, nors senokai perpratau rožinių utopijų žala.

Pokario metais rašytojams, palydėtiems į kelią Petro Cvirkos, teko formuoti naują lietuvių prozos etapą. Tai vyko sudėtingomis vidaus gyvenimo ir tarybinės bei pasaulinės literatūros vystymosi sąlygomis. Turėjom daug ko atsižadėti, daug ką įdiegti ir įteisinti, bet nenutrūko kartų ryšys, ir buvo išsaugotos pagrindinės nacionalinės tradicijos: liaudiškumas, lyriškumas, realistinė vaizdo plastika. Pasitaikė ir nevaisingai eksperimentuoti, nekritiškai žavintis naujovėmis. Apskritai pastangos atsinaujinti ir atnaujinti nenuėjo velniui, paruošė dirvą nūdienėms, kuo įvairiausioms formoms. Idėjinis rašytojo kryptingumas ir yra tas patikimas orientyras, kuris neleidžia atitrūkti nuo gimtos žemės ir sklaidyti grynai formalių asociacijų

Vilnis, 1985 sausio 3

Algimanto Žižiūno nuotrauka tyruose. Tik įsitikinęs, drąsus, visas jėgas kūrybai atiduodantis rašytojas gali paveikti skaitytojo įsitikinimus, pasaulėžiūrą ir skonį.

Nebuvome ir nebūsime pasyvūs įvykių stebėtojai. Partija nubrėžė svarbius gyvenimo pertvarkymo ir tobulinimo uždavinius. Efektyvi švietimo sistema, produktyvus žemės ūkis, dinamiškas mokslo ir technikos potencialas neįsitvirtins be kovos prieš sustingusią mintį, biurokratizmą, grobstitojišką psichologiją. Partijos užmojai įgyvendinami ne beorėje erdvėje, ir todėl negali nekonifliktuoti žmonių moraliniai principai, socialinė-visuomeninė patirtis, jausmai. Manychiau, jog kai kuriuos pažangos stimulus ar, priešingai, stabdžius geriausiai atskleidžia ne Lietuvos centrinės statistikos valdybos suvestinės, o rimti rašytojų socialiniai tyrinėjimai įžvalgi moralinio klimato analizė.

Rašytojo žodžio ypač laukia taikos judėjimas, kova prieš atominę beprotybę. Mes pašaukti žadinti motinų ir vaikų budrumą, vyrų atsakomybę. Šiai misijai ipareigoja žmogaus sąžinė ir gimtasis kraštas, kurį niokojo kruvinieji Europos karai. Žmonijos taikaus sambūvio idėja — didi humanistinė vertybė. Neleiskime jos sutrypti! Eteryje netrūksta balsų, įnirtingai puolančių kiekvieną lietuvių rašytojų akciją už taiką. Stebiesi, kaip žemai galima nusiristi. Būtomėm neverti savo pašaukimo arba, kukliai tariant, savo profesijos, jeigu tokiu lemtingu metu tylėtumėm. J.

DAILININKAS E. VARNAS

Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas Erikas Varnas turi sukūręs jau apie tris šimtus žinomų visuomenės, kultūros, meno, mokslo veikėjų bei kovos už taiką ir darbo motyvais medalius ir bareljefus. Vilniuje medalių trianelėje jis eksponavo apie 30 šios mažosios plastikos kūrinių.

Gyventi visuomenėje ir būti laisvam nuo visuomenės negalima.

V. Leninas

ISTORIJOS PAMOKA

Siandien reikia paaiškinti, Kodėl akmenį pirmiausia žmogus prieš žmogų Pakėlė. Paskui statė namus, grindė kelius, aikštes, Atrinkdami akmenį gerą ir akmenį blogą.

Kodėl šarvai ant krūtinių, šalmi ant galvų? Tos pačios rankos ir arklą, ir kardą Nukalė. Pakelia. Kiek žemėje buvo dievų,— Pirmuoju minėjo karų dievo vardą.

Šarvai surūdijo. Ir šalmi ant lentynų Prie muziejinių puodų. Didvyrių, be vardo Istorijoj dingusių . . . Ir keista: žmogus vėl gamina Kažką dar baisesnio už vėzdą ir kardą.

O reikia įrodyt, paaiškint, Kad moka žmogus ne vien tik naikint, Ne vien tik niokoti, daužyti ir traiškyt, Bet ir svajoti, sukurti, apginti.

O reikia įrodyt, kad žemė apvali, Todėl visiems užtenka vietos. Tad turi Žemės rutulys Ne paraku—žiedais kvepėti.

Eugenijus Mikalajūnas

JAUNIMO TEATRO PRIPAŽINIMAS

Aštuoniolikta kartą Jugoslavijos sostinėje Belgrade vyko tarptautinis teatrų festivalis. Pirmąsyk jame dalyvavo kolektyvas iš Lietuvos — Vilniaus jaunimo teatras. Jis ir pradėjo šią reikšmingą pasaulio teatrų šventę spektakliu "Pirosmani, Pirosmani . . ."

Festivalyje dalyvavo teatro kolektyvai iš Belgijos, Čekoslovakijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Malio, Vokietijos FR ir kitų šalių. Didžiausią kritikos ir žiuri pripažinimą pelnė lietuvių, belgų ir vokiečių teatrų pasirodymai.

Nekonkursinėje programoje Jaunimo teatras parodė S. Šaltenio pjesę "Škac, mirtie, visados škac". Spektaklį "Pirosmani, Pirosmani . . ." įsirašė Belgrado televizija.

MIRĖ EDUARDAS BALSYS

Š. m. lapkričio 3 d., eidamas 65-uosius metus, staiga mirė TSRS liaudies artistas. TSRS kompozitorių sąjungos valdybos sekretorius, LTSR valstybinių premijų laureatas, profesorius kompozitorius Eduardas Balsys.

E. Balsys gimė 1919 m. gruodžio 20 d. Ukrainos TSR, Nikolajeve. 1939 m. baigęs Klaipėdos gimnaziją, mokytojavo Kretingos vidurinėje mokykloje. Pokario metais jis įstojo į Kauno konservatoriją, kur studijavo kompoziciją. 1950-1953 m. tobulinosi Leningrado N. Rimskio-Korsakovo konservatorijos aspirantūroje, po to LTSR valstybinėje konservatorijoje dėstė teorines disciplinas, o nuo 1960 m. iki pat mirties buvo kompozicijos katedros vedėjas. Profesorius E. Balsio klasę baigė didelis būrys žymių lietuvių tarybinės muzikos kūrėjų. Kaip pedagogas jis įtaigiai ir su didele meile skiepijo studentams kilnius tarybinio menininko bruožus, profesinės atsakomybės jausmą.

Su E. Balsio vardu susieta Tarybų Lietuvos kompozitorių ir muzikologų kūrybinė ir organizacinė veikla. 1954 m. jis renkamas LTSR kompozitorių sąjungos valdybos atsakinguoju sekretoriumi, o nuo 1962-ųjų — devynerius metus valdybos pirmininkas. Pastaraisiais metais E. Balsys buvo TSRS kompozitorių sąjungos valdybos sekretorius, LTSR kompozitorių sąjungos valdybos sekretoriato narys.

Neatsiejamas nuo lietuvių tarybinės muzikos istorijos yra E. Balsio kūrybinis palikimas. Jo scenos veikalai — baletas "Eglė žalčių karalienė", opera "Kelionė į Tilžę" praturtino ir tebepuošia nacionalinį repertuarą. Didžiuliu emociniu poveikiu, taikos idėjos įtaiga pasižymi oratorija "Nelieskite mėlyno gaublio", kantatos "Leninui šlovė" ir

"Saulė nešantis". Reikšmingi jo simfoniniai kūriniai — koncertai smuikui ir orkestrui, tapę lietuvių tarybinės muzikos klasika. "Dramatinės freskos" triptikas "Portretai". Svarbią vietą lietuvių tarybinės muzikos lobyne užima kameriniai instrumentiniai kūriniai, chorinės dainos, muzika daugeliui ryškių dramų spektaklių ir kino filmų. Visų žanrų kompozitoriaus kūrybai būdingas pilietiškumas ir liaudiškumas, ryškia gija ją ženklina patriotiniai-internacionaliniai motyvai.

Plati ir reikšminga E. Balsio visuomeninė veikla. 1963-1975 m. jis buvo renkamas LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu. Buvo ilgametis LTSR valstybinių premijų komiteto narys, respublikinių dainų švenčių organizacinio komiteto narys, respublikinių dainų švenčių organizacinio komiteto narys.

Eduardo Balsio nuopelnai tarybinei liudžiai aukštai įvertinti. Jam suteiktas TSRS liaudies artisto garbės vardas, E. Balsys apdovanotas Darbo raudonosios vėliavos ir "Garbės ženklų" ordinais, medaliais.

Eduardo Balsio aktyvi visuomeninė veikla, jo talentinga muzikinė kūryba praturtino Lietuvos ir daugianacionalinės kultūros lobyną. Jo šviesų atminimą ilgai išsaugos darbo žmonės.

Geriausios vasarą kaime dirbusios moksleivių stovyklos

Socialistinio lenktyniavimo nugalėtojai.

A. Vasinausko nuotr.

Moksleivių darbo susivienijimų socialistinio lenktyniavimo "Mano darbas — tau, Tėvyne!" Tarybų Lietuvos organizacinis komitetas patvirtino geriausiai 1984 m. vasarą dirbusių kolektyvų dešimtuka.

Geriausia bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių darbo ir poilsio stovykla Lietuvoje pripažinta Naujosios Akmenės 2-osios vidurinės mokyklos stovykla "Linelis", organizuota Akmenės rajono Alkiškių kolūkyje.

Socialistinio lenktyniavimo nugalėtojai taip pat pripažintos Tarybų Lietuvos aukštesniųjų klasių moksleivių darbo ir poilsio stovyklos:

— Jonišio 2-osios vidurinės mokyklos stovykla "Pašvaistė", organizuota Jonišio rajono Lazdiniškių

tarybiniame ūkyje;

— Kapsuko J. Jablonskio vidurinės mokyklos stovykla "Romantikai", organizuota Kapsuko rajono I. Laukaitytės kolūkyje;

— Kupiškio V. Rekašiaus vidurinės mokyklos stovykla "Vėtrungė", organizuota Kupiškio rajono Byčių kolūkyje;

— Mažeikių 3-osios vidurinės mokyklos stovykla "Vasara", organizuota Mažeikių rajono Užlieknės kolūkyje;

— Panevėžio 15-osios vidurinės mokyklos stovykla "Aušra", organizuota Panevėžio rajono Paežerio kolūkyje;

— Ukmergės 4-osios vidurinės mokyklos stovykla "Aušra", organizuota Panevėžio rajono Paežerio kolūkyje;

— Ukmergės 4-osios vidurinės mokyklos stovykla "Ave, vita", organizuota Ukmergės rajono S. Nėries kolūkyje;

— Prienų 2-osios vidurinės mokyklos stovykla "Jaunystė", organizuota Vilniaus tarybiniame ūkyje-technikume;

— Vilniaus 21-osios technikos mokyklos stovykla "Dobilas", organizuota Rokiškio rajono Lukštų kolūkyje.

Sios stovyklos apdovanotos sąjunginio štabo "Mano darbas įsilieja į mano respublikos darbą" diplomais, LLKJS CK gairėmis ir pinigėmis premijomis.

Nemažai moksleivių darbo kolektyvų apdovanoti LLKJS CK, respublikos ministerijų ir žinību prizais.

"Komj. tiesos" inf.

Kaišiadorys — miestas žalumoje

Dieną-naktį pro Kaišiadorys pradunda traukiniai. Vieni jų trumpam stabteli stotyje ar lėtai papūškuoja, kiti — šmėkšteli ir nūneria tolyn link Kauno, Jonavos ar Vilniaus.

Su geležinkeliu glaudžiai susijęs Kaišiadorių miesto atsiradimas. Apie 1860 metus, kai į Virbalį nuo Lentvario buvo pradėta tiesti geležinkelio Peterburgas-Varšuva atšaka, ėjusi pro Jatkonių kaimą, čia ėmė kurtis miestelis, gavęs Kaišiadorių vardą. Bet kaimas nebuvo užmirštas. Jo vietoje nusidriekė viena gražiausių mieste Jatkonių gatvė. Tačiau švaru ir tvarkinga ne tik čia. Kaišiadorys ne kartą buvo pripažinti gražiausiai besitvarkančiu respublikos miestu, už pavyzdingą aplinką pelnę ne vieną valstybinį apdovanojimą.

Neprasčiau darbščiosios rankos aplinką tvarko ir visame Kaišiadorių rajone. Sakykime, kam teko važiuoti autostrada Vilnius-Kaunas, tas prie Žiežmarių matė didžiulius gėlių plotus. Tai sodininkystės tarybinis ūkis, kasmet išauginantis ne tik gausų laukų ir sodų derlių, bet ir džiuginantis miestų ir

kaimų gyventojus gėlėmis. Todėl ir gėlės žydi prie kiekvienos sodybos, joms — pati gražiausia vieta, pati geriausia žemė, ypatinga priežiūra. Kaišiadoriečiai vieni pirmųjų respublikoje pradėjo auginti egzotiškąsias orchidėjas. Bet daugiausia jie sėja ir sodina daugiamečių, prie Lietuvos klimato prisitaikiusių gėlių.

Nemažiau dėmesio Kaišiadorių rajone skiriama ir medžiams. Gyventojui išsikėlus iš vienkiemio, vertingi medžiai ne iškertami, bet rūpestingai aptveriami ir paliekami.

O pačiame mieste prieš sodinant medelį gerai apgalvojama, koks ir kur geriausiai tiktų. Čia, kaip ir visoje Lietuvoje, saulė net vasarą pažeria ne per daugiausia spindulių, todėl medžiais didelių pavėsių nesudaroma. Kad žalumos būtų ir žiemą, tarpais įmaišoma dygliųjų bei sidabrinių eglių. Labai kruopščiai prižiūrimi želdiniai. Pavyzdžiui, kai žemdirbiai dar tik ruošiasi šienapjūtei, miesto vejos jau būna nupjautos po keturis-šešis kartus. Kasmet vis daugiau gėlynų, žaliųjų želdinių papuošia ir

rajo gyventojus.

— Visi mūsų rajono gyventojai stengiasi, kad tvarkingas būtų kiekvienas žemės lopinėlis: laukai nepiktžolėti ir derlingi, miškai — vešlūs, apvalyti nuo nereikalingų medžių, krūmokšnių. O iš tos žemės, kuri neduoda derliaus, mes norime kitokios naudos: kad ji žadintų puikią nuotaiką, būtų sveikatos šaltinis, — sako Kaišiadorių rajono Vykdomojo komiteto pirmininkas Mykolas Gudžius.

Kas gražiau susitvarkys — dėl to varžosi ne tik vienbučių ar daugiaaukščių namų gyventojai, bet ir visi miesto įmonių, įstaigų, fabriku kolektyvai. Štai Kaišiadorių parkų tyne net cechai, brigados vadinasi Beržų, Liepų, Kaštonų, Jurginų, Rožių, Rūtų ir kitais vardais — pagal tai, kokius medžius, kokias gėles savo teritorijoje augina. Kasmet talkosi išdirbti po aštuonias valandas — kiekvienas darbingas kaišiadoretis laiko savo garbės reikalą. Tvenkinys maudymuisi, naujas centrinės gatvės apšvietimas, miesto parkas — tai vis irengta Kaišiadoryse talkininkų rankomis. Atliekama daug darbų.

PASIDAIRIUS PO LIETUVOS KAIMUS

— Neseniai duris atvėrė nauja kaimo ambulatorija Sialiuų rajono "Raudonosios vėliavos" kolūkio Meškučių gyvenvietėje. Naujoji ambulatorija, priimanti po 100 ir daugiau žmonių, aptarnaus ne tik "Raudonosios vėliavos", bet ir aplinkinių kolūkių žemdirbius.

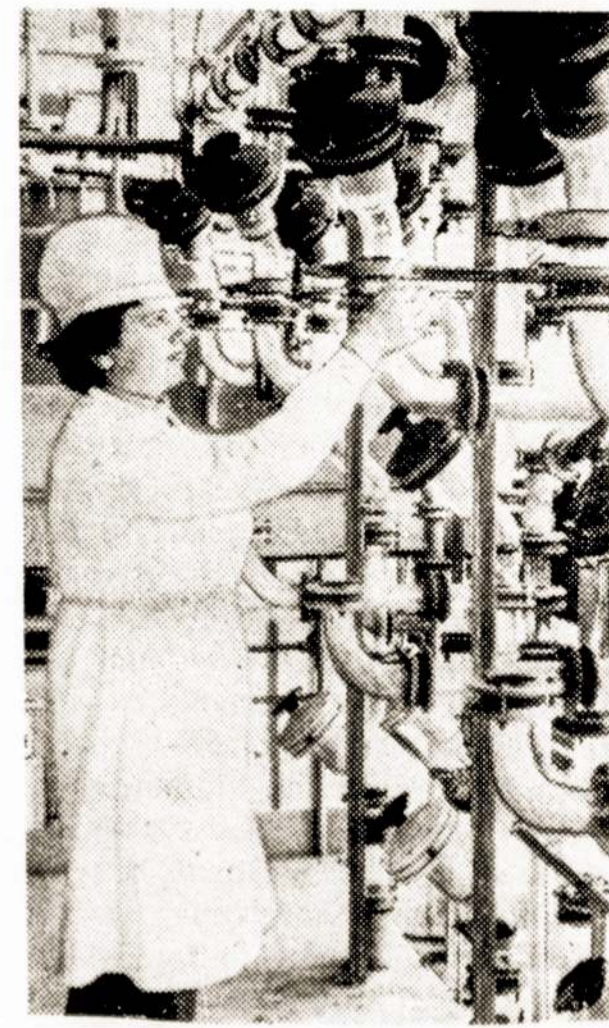
— Kasmet auga ir gražėja Zarasų rajono Vencavų kolūkio centrinė Sadūvų gyvenvietė, kurioje jau išsirikiavo per trisdešimt namų.

— Didelis Šilutės tarybinio ūkio-technikumo kompleksas iškilo Pagrynių gyvenvietėje. Jame — modernios auditorijos ir kabinetai, erdvios sporto ir aktų salės, valgykla.

— Vilniaus rajono Panerio daržininkystės tarybinio ūkio daržininkė S. Gulbinovič per trejus pastaruosius metus iš šiltnamių kvadratinio metro išaugino po 33.6 kg agurkų, 18.3 kg pomidorų. Pernai ji tapo TSRS valstybinės premijos laureatė.

— Rokiškio rajono "Tarybinės žemės" kolūkio mechanizatoriui Povilui Jakubkai šie metai buvo sėkmingi. Kombainu prikūlė 530 tonų grūdų, savaeiginiu smulkintuvu nupjovė šimtus ha žalienu, be sutrikimų riedėjo jo vairuojamas traktorius pavasario sėjos metu ir ariant dirvas. Siemet darbščiam mechanizatoriui įteiktas Darbo raudonosios vėliavos ordinas.

— Kelmės rajono P. Cvirkos kolūkio centrinės Petrališkės gyvenvietės žemdirbiai vieną savo gatvių pavadino Komunistų gatve. Prie šios gatvės gyventojų namų — švaru ir tvarkinga.

Kauno endokrininių preparatų gamykla pirmoji Tarybų Sąjungoje pradėjo naujo preparato — kalcitrieno gamybą. Jis pagerina ir pagreitina kaulų lūžių suaugimą. Siemet tai jau penktasis naujas kauniečių preparatas. Dabar čia gaminami 34 pavadinimų vaistai. Jie eksportuojami ir į užsienį.

Nuotraukoje: viena geriausių insulino gamybos baro aparatinių Aldona Vaitkevičienė.

K. Jurelės nuotrauka

Bet ne tai svarbiausia. Talkose mokomasi mylėti savo gimtąjį miestą, kaimą. Dabar jau kaišiadoriečių patarle tapo talkose, aplinkos šventėse atsiradęs posakis: "Gražu ne ten, kur gražiai šluojama, o ten, kur neteršiama".

Adolfas Lekavičius
Vilnis, 1985 sausio 3

Draugystė: Vengrija ir Lietuva

Nuotraukoje: Koncertuoja VLR Haidu Biharo srities meno saviveiklininkai. V. Gulevičiaus nuotr.

Spalio viduryje Tarybų Lietuvoje buvo surengtos Vengrijos Liaudies Respublikos Haidu-Biharo srities draugystės dienos. Jų renginiuose, kurie vyko Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir Panevėžyje, dalyvavo daugiau kaip 150 srities pasiuntinių — Vengrijos Liaudies respublikos — Tarybų Sąjungos draugystės draugijos aktyvistų, meno meistrų, saviveiklininkų. Draugystės dienų proga Vilniuje veikė Haidu Biharo srities liaudies ūkio pasiekimų, taip pat dailės ir meninės fotografijos parodos.

Tarybų šalį su Vengrijos Liaudies Respublika sieja nuolat stiprėjantys ir besiplečiantys draugystės saitai. Abiejų valstybių tautos jungia ir suartina bendri kilnūs siekiai — komunistinės visuomenės sukūrimas. Tarybų Sąjungos ir Vengrijos draugystės ir bendradarbiavimo vaisiai brandūs visose politinio, ekonominio ir kultūrinio gyvenimo srityse. Visa tai stiprina socializmo sandraugą, tarnauja pažangos ir taikos labui.

Jau ištisą dešimtmetį Tarybų Lietuva bendradarbiauja su šios šalies Haidu Biharo sritimi. Ypač glaudūs ir savitarpiskai naudingi jų ekonominiai ryšiai. Didelę paklausą Vengrijoje turi lietuviškos metalo apdirbimo staklės, dažymo aparatai, gražtai, cementas, dviračiai ir daugelis kitų gaminių. Lietuvoje šlovę pelnę visame pasaulyje žinomi autobusai "Ikarus", automobilių techninio aptarnavimo įrenginiai, kontrolės matavimo aparatai, vaisiai, avalynė, drabužiai ir kt.

Vystant draugiškus ryšius, didelės reikšmės turi Klaipėdos ir Haidu Biharo srities centro —

Debreceno miesto, taip pat 27 Lietuvos įmonių, ūkių, mokyklų, kultūros įstaigų bendradarbiavimas su giminingais kolektyvais Vengrijoje. Antai Klaipėdos žuvies konservų ir Debreceno konservų gamyklos sistemingai keičiasi darbininkų grupėmis, informacija apie gamybos mechanizavimą, automatizavimą, kitas pramonės naujoves. Glaudžius ryšius palaiko žemės ūkio darbuotojai. Kretingos rajono "Jaunosios gvardijos" kolūkis, Šilutės rajono TSKP XXV suvažiavimo tarybinis ūkis, Kėdainių rajono "Rytų aušros" bei kiti ūkiai jau seniai bendradarbiauja su įvairiais Vengrijos žemės ūkio kooperatyvais.

Nuoširdi draugystė sieja Klaipėdos Donelaičio vidurinę mokyklą su Debreceno Lajošo Košuto gimnazijs, Vilniaus akademinį operos ir baleto teatrą su Debreceno teatru ir kitomis kultūros įstaigomis. Nemažai leidžiama Vengrijos rašytojų ir poetų kūrinių Lietuvoje. Savo gimtąja kalba vengrai taip pat skaito Jono Avyžiaus, Alfonso Bieliausko, Petro Cvirkos, Kristijono Donelaičio, Justino Marcinkevičiaus, Eduardo Mieželaičio, Vinco Mykolaičio-Putino, Mykolo Sluckio ir kitų rašytojų bei poetų knygas, yra išleide lietuvių apsakymų bei poezijos antologijas.

Draugystės ir bendradarbiavimo kelyje neišdildomą pėdsaką paliks ir ši rudenį Tarybų Lietuvoje surengtos Haidu-Biharo srities draugystės dienos. Susitikimai, pokalbiai, draugystės vakarai, meno kolektyvų koncertai subrandins dar gražesnius draugystės vaisius.

V. Siudikas

Vyko kaimo aplinkos tvarkymo apžiūra

Kaip ir kasmet, Žemės ūkio darbuotojų dienos išvakarėse susumuoti kaimo aplinkos tvarkymo apžiūros rezultatai. Šiomet 37 rajonai respublikinei komisijai įvertinti pasiūlė 48 ūkius — rajoninių apžiūrų nugalėtojus ir prizininkus.

Laikraščio "Tiesos" redakcinė kolegija ir Žemės ūkio darbuotojų profsąjungos respublikinio komiteto prezidiumas kolūkių, tarybinių ir kitų valstybinių ūkių grupėje nugalėtoju pripažino Panevėžio rajono "Galybės" kolūkį. Jam bus įteiktas Didysis gintaro prizas, pereinamoji raudonoji vėliava.

Paskirtos dvi antrosios vietos. Jos atiteko Biržų rajono "Laisvosios žemės" kolūkiui ir Šakių rajono Šešupės tarybiniam ūkiui.

Trečios vietos paskirtos Alytaus Vilnis, 1985 sausio 3

rajono "Dainavos" kolūkiui, Šaulių rajono Bubių tarybiniam ūkiui ir Varėnos rajono "Džukų krašto" kolūkiui.

Melioracijos statybos montavimo valdybų grupėje Gintaro prizas paskirtas Šalčininkų MSV kolektyvui. Antrąją vietą laimėjo Anykščių MSV.

Apžiūroje šiemet dalyvavo taip pat Vaisių ir daržovių ūkio ministerijos įmonės bei ūkiai. Gintaro prizas atiteko Vilniaus šiltnamių kombinatui.

Apžiūros nugalėtojams ir prizininkams paskirtos taip pat piniginių premijos.

Už pastangas tvarkant, puošiant ūkių gyvenvietes, gamybos centrus, poilsio zonas, parkus, tvenkinis, kelius garbės raštais apdov-

Lietuvos Žemės ūkio akademijai 50 metų

[Nuo Dotnuvos iki Noreikiškių]

1924 metais Dotnuvoje buvo įsteigta Žemės ūkio akademija. Aukštosios žemės ūkio mokyklos įkūrimą buržuazinėje Lietuvoje lėmė tai, kad kraštas buvo agrarinis, labiau priklausomas nuo užsienio. Reikėjo kelti žemdirbystės kultūrą, kad Lietuvos žemės ūkio produkcija galėtų konkuruoti su analogiškais užsienio šalių gaminiais. Norint to pasiekti, reikėjo aukštos kvalifikacijos specialistų.

Mokyklos pradžia buvo sunki. Keliolika dėstytojų (iš jų tik vienas profesorius) ir 67 studentai 1924 metų rudenį pradėjo pirmuosius mokslo metus. Ir vis dėlto iki Tarybų Valdžios atkūrimo negausus pažangių Akademijos pedagogų ir mokslininkų kolektyvas nuveikė nemažai — parengė 500 agronomų, miškininkų, namų ūkio specialistų. Daugelis jų tvirtai susiejo savo gyvenimą su Tarybų Lietuvos žemės ūkiu.

1940 metais, atkūrus Tarybų valdžią Lietuvoje studentų priimama daugiau, mokyklos durys plačiau — atsivėrė valstiečių ir darbininkų vaikams.

Sunkūs Akademijai buvo fašistinės okupacijos metai. Pašalinti pažangūs pedagogai, studentai. 1943 metų pradžioje Akademiją uždarė, o 1944 metų vasarą, prieš traukdamiesi, hitlerininkai sprogdino Akademijos mokomąjį korpusą, sudegino biblioteką, archyvą, bendrabučius, išgrobstė ir sunaikino laboratorijų įrengimus, išsivarė mokomojo ūkio gyvulius. Todėl po karo Akademiją teko perkelti į Kauną, o 1964 metais ji įsikūrė Kauno rajone, Noreikiškėse.

Nuo pokario metų iki šiol Akademija, padedama broliškų respublikų, smarkiai išaugo. Akademijos miestelyje yra keturi mokymo korpusai, aštuoni bendrabučiai, skaičiavimo centras, techninio mokymo priemonių laboratorija, biblioteka,

turinto 0.5 milijono knygų ir kitu leidinių, sporto aikštynas, atviras plaukimo baseinas. Veikia 6 fakultetai: agronomijos, ekonomikos, hidromelioracijos ir žemėtvarkos, miškų ūkio, žemės ūkio mechanizacijos, žemės ūkio elektrifikacijos. Juose rengiami 9 profesijų specialistai. Taip pat yra visuomeninių profesijų fakultetas. 1966 metais kaip atskiras padalinys įsteigtas kvalifikacijos kėlimo fakultetas, kuriame žemės, vandens ir miškų ūkio vadovai, vyresnieji specialistai. Akademija turi beveik 4,900 hektarų ploto aukštos žemdirbystės kultūros mokomąjį bandymų ūkį, šiltnamių kombinatą.

Šiuo metu Žemės ūkio akademijoje yra 42 katedros, kuriose dirba 443 dėstytojai (iš jų 23 mokslų daktarai ir profesoriai, 243 mokslų kandidatai ir docentai). 1944-1984 metais LZŪA parengė 18188 (4902 neakivaizdiniu būdu) agronomus, buhalterius-ekonomistus, ekonomistus, ekonoministus organizatorių, inžinierius (hidrotechnikus, elektrikus mechanikus), žemėtvarkininkus, miškininkus, inžinierius-pedagogus, kurie sėkmingai dirba žemės ūkio gamyboje, mokslo, vyriausybinese įstaigose.

Akademijoje ne tik rengiami žemės ūkio specialistai, bet ir atliekamas mokslinis tiriamasis darbas, kuris ypač naudingas respublikos liaudies ūkiui. 1964 metais pradėjo veikla mokslinio tyrimo sektorius, organizuojantis tyrimus biudžeto ir ūkiskaitos pagrindais. Nuo 1948 metų veikia Mokslo tarybos, kuriose svarstomos disertacijos. Iki 1983 metų apginta 20 mokslų daktarų ir 780 mokslų kandidatų disertacijų. 1948 metais taip pat įsteigta stacionarinė bei neakivaizdinė aspirantūra, kurią jau baigė 330 žmonių, dauguma jų apgynė disertacijas. 1974 metais LZŪA apdovanoja Darbo Raudonosios vėliavos ordinu.

V. Špokauskas

VILNIETIS — KONKURSO LAUREATAS

Vakarų Berlyne įvyko Herberto fon Karajano fondo tarptautinio dirigentų konkurso trys turai. Kartu su JAV ir Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos atstovais į finalą pateko ir tuo pačiu konkurso laureato vardą iškovojo Lietuvos TSR valstybinės filharmonijos simfoninio orkestro dirigentas Gintaras Rinkevičius.

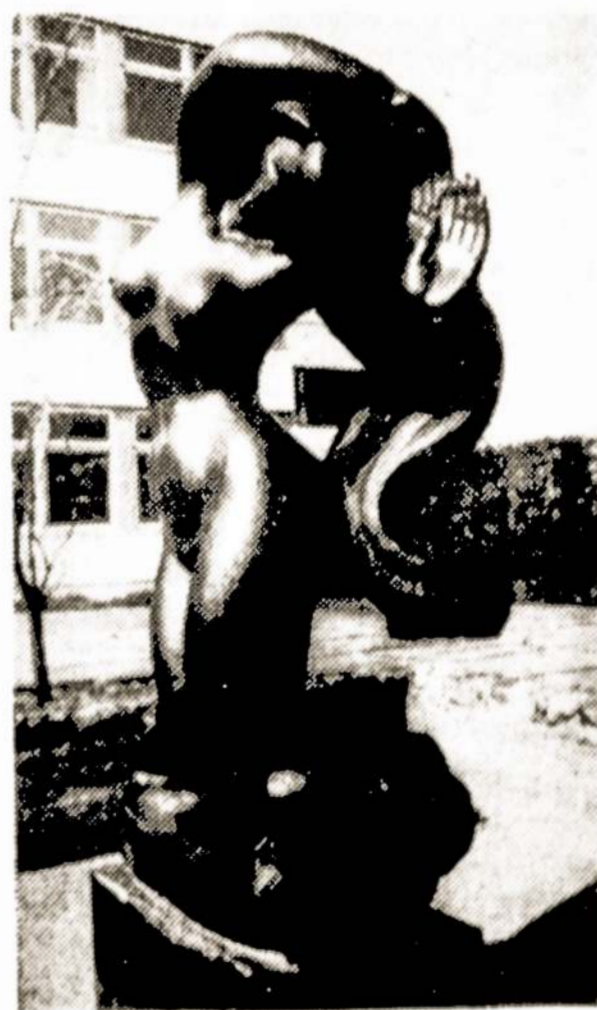
o o o

— Neseniai Kupiškio rajono "Vienybės" kolūkio žemdirbiams atvėrė duris nauja 25 vietų valgykla. Dabar joje kasdien pietauja apie 200 žmonių, taip pat šio ūkio talkininkai.

noti Anykščių rajono Svėdesų, Klaipėdos rajono Cerniachovskio, Jurbarko rajono Eržvilko, Kėdainių rajono Krakių, Panevėžio rajono Smilgių, Raseinių rajono "Atžalyno" kolūkiai, Kaišiadorių rajono Dovainonių paukštininkystės tarybinis ūkis, Šilutės rajono Piktupėnų tarybinis ūkis.

Į apžiūros garbės knygą įrašyti pernykščių metų nugalėtojai — Kretingos rajono K. Požėlos kolūkis ir Vilkaviškio MSV.

Iš "Tiesos"

Siauliečiai dailininkai nuolat puošia savomiestą. Neseniai skulptūra "Dubysa" pastatyta Elektros konstrukcijų gamyklos teritorijoje. Jos autorius — skulptorius Aloyzas Toleikis.

Nuotraukoje: Skulptūra "Dubysa".

The Kaunas Theological Seminary

Juozas Matulavičius has been heading the parish in Simnas, a little Lithuanian town, for the past 18 years. Today, he is happy to welcome Juozas Marciulionis, a graduate of the Kaunas Theological Seminary, who has been appointed a vicar there.

1984.

Catholics are predominant among the believing population of Lithuania, a Soviet Baltic Republic. There are 630 religious communities with about 700 priests in the republic. The clergymen for these parishes are trained by the Kaunas Theological Seminary. An APN correspondent has asked the Rector of the Seminary Professor Victoras Butkus, Doctor of Theology to say a few words about the religious education establishment.

The absolute majority of the present Catholic priests of Lithuania are graduates of the Kaunas Theological Academy. During the four post-war decades alone it has trained more than 500 priests. And if some 15-20 years ago the seminary was attended by only 20-25 students, today their number has gone up to 120 . . . The Seminary enrolls young male secondary school graduates of the age between 18 and 30. The applicants must be deeply convinced practicing Catholics. Their religious training must be confirmed by the local head of the parish who recommends the given applicant for the studies.

The training programme in the Kaunas seminary actually does not differ from that used in the Catholic institutions and theology departments in other countries of the world where Catholicism is prac-

Novosti Photo by A. Ulozevičius
1984, No. 84—12669

ticed. Throughout the five years of their studies in the seminary the students are provided with free board and lodging. In this connection I would like to specify that the seminary is financed from the voluntary donations of believers of all the dioceses of Lithuania (in the USSR the church is separated from the state and the latter does not meddle in the affairs of the religious associations, including educational establishments.)

During the past few decades our material base has grown stronger. The seminary had outgrown the old monastery, and the local authorities who treated our problems with understanding, handed over to us as a gift a spacious building located nearby. This building now includes living quarters for the professors, lecture rooms and well-appointed dormitories for our students. In 1984, the seminary was graduated by 12 people. A specific example of a seminarist's life is that of Juozas Marciulionis, 28. Born in the small township of Garliava, Juozas finished the local secondary school and then served in the army. The religious views of his parents, no doubt, had a strong influence on him. Ever since he was a boy he has been attending church services, helping the fathers conduct religious rites and ceremonies. Having decided to de-

vote his life to serving God, Marciulionis five years ago entered our department of theology, and successfully ended it. He has now been appointed vicar of the Catholic community in the small Lithuanian town of Simnas.

Next year the number of our graduates will double. Thus, many young priests will be joining in the pastoral activities of all the dioceses of Lithuania within the next few years. They are sure to receive a sound religious education and training in the seminary. The administration and teaching staff of the seminary are appointed by the Conference of Bishops of Lithuania. This Conference, which is headed by Bishop Liudvikas Povilonis, decides, jointly with the professors, all the key questions of the seminary's activities. It should be noted that our department of theology is directly subordinated to the Congregation of Catholic Education, almost all our teachers have defended doctor's theses in the higher educational establishments of Rome. Our representatives regularly go to the Vatican and maintain constant ties with the Holy See.

V. Mikulicius
[APN]

St. Petersburg, Fla.

KLUBO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Lietuvių Piliesių klubo narių susirinkimas įvyko gruodžio 1 dieną. Prezidentas Valis Bunkus pranešė, kad mirė klubo narė Mary Chepulis ir paprašė atsistoti pagerbimui mirusios. Po to raportavo, kad klubas tvarkosi gerai, visi darbai atlikti.

Buvo renkama valdyba 1985-tiems metams. Prezidentu išrinktas Stasys Kuzmickas, viceprezidentu Juozas Dobrow, protokolų sekr. Aldona Aleknienė, finansų sekr. Mary Brennan, išdininke Bronė Vaitkienė. Direktoriais išrinkti Juozas Vaitkus, Lee Orand, Povilas Alekna, Jonas Gresh, Helen Sarkiūnienė. Maršalka išrinkta He-

len Siauris, virtuvės šeimininke — Valerija Kuzmickienė, baro gospadoriumi Juozas Vaitkus, barčekių tvarkytoju Pranas Mockapetris, žinių pranešėja Aldona Aleknienė, "Laisvės" korespondente Vera Budrionis, "Vilnies" korespondentu Stasys Kuzmickas. Visi pasižadėjo dirbti klubo gerovei.

PROGRAMA

Žinių pranešėja pranešė, jog turime daug vietinės publikos. Choras sudainavo šešias dainas. Po programos visi pasišoko, pasikalbėjo su draugais. Prezidentas padėjo choro mokytojai Elenai Janulytei, gospadinėms V. Kuzmickienei, S. Dereškai ir Helen Habalai už skanius pietus, publikai už atsilankymą.

DRAUGIJOS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Lietuvių Literatūros Draugijos narių susirinkimas įvyko gruodžio 8 d. Susirinkimą atidarė pirmininkas Stasys Kuzmickas. Protokolų sekretorė Bronė Vaitkienė perskaitė praeito susirinkimo protokola, nariai protokola priėmė kaip skaitytas. Finansų sekr. Helen Sarkiūnienė davė finansų raportą, išdinininkas Juozas Vaitkus su jos raportu sutiko. Adelė Klimavičienė paaukojo kuopai \$10.

PASIDAIRIUS PO LIETUVOS KAIMUS

— Kelmės rajono Užvenčio tarybiniam ūkyje iš runkelių lapų, dobilų atolo ir šiaudų virš plano pagaminta apie 100 tonų geros kokybės siloso.

— Zarasų TSO diegiama daug vertingų naujovių. Ežerėnų tarybiniam ūkyje technikos kiemo statyboje grindims lieti naudojamas fosfogipsas. Tai medžiaga, kuri gaunama iš Kėdainių chemijos gamyklos atliekų.

— Kapsuko rajone Žemaitės kolūkyje TSO vyrai neseniai baigė antrąją pienininkystės komplekso eilę, daržinę, drėgnų pašarų cechą.

— Vilniaus Maišiagalos daržininkystės tarybinio ūkio žemdirbiai šiemet turėjo užsodinę 120 hektarų kopūstais. Iš kiekvieno hektaro gavo po 350 tonų kopūstų, vartojams patiekė virš plano net 3 tūkstančius tonų šio produkcijos.

— Pirmieji Biržų rajone cukrinių runkelių derlių nuėmė ir atsiskaitė su valstybe "Jaunosios gvardijos" kolūkio žemdirbiai. 110 hektarų plote subrandintas geras saldžiųjų šaknų derlius, iš kiekvieno hektaro pririnko po 313 cent.

VALDYBA 1985-TIEMS METAMS

Pirm. Stasys Kuzmickas, protokolų sekr. Bronė Vaitkienė, finansų sekr. Helen Sarkiūnienė, išdinininkas Juozas Vaitkus, knygdė Aldona Aleknienė, "Laisvės" koresp. Vera Budrionienė, "Vilnies koresp. S. Kuzmickas, "Laisvės" vajininkas Povilas Alekna, "Vilnies" vajininkė Mary Brennan. Visi pasižadėjo gerai atlikti pareigas.

Pavalgius pietus, žinių pranešėja Aldona Aleknienė pranešė, jog turime svečių iš Detroito, sugrįžo žiemavoti Albina Morkus ir jos dukrelė Laimutė, taipgi turime viešnią iš Lietuvos gydytoją Regi-
nā Kačkuvienę ir daug vietinių.

PROGRAMA

Antrą valandą po pietų pradėjom programą. Pirmininkas pakvietė viešnią iš Lietuvos R. Kačkuvienę tarti žodį. Viešnia pasveikino visus Lietuvos vardu ir palinkėjo visiems geros sveikatos, sėkmės. Sakė, jog jai Florida labai patinka, bet pasiūlyti Lietuvos ir šeimos. Mes jai palinkėjom, kad sugrįžtų laimingai ir perduotų nuo mūsų linkėjimus visiems tautiečiams.

S. Kuzmickas sudainavo viešniai skirtą dainą "Aš užaugau prie Nemunėlio". Choras sudainavo penkias dainas, vieną skirtą viešniai. Pirm choras pradėjo dainuoti, choro mokytoja Elena Janulytė pasveikino viešnią su gražiu eilėraščiu, kurį pati parašė. Viešnia neatsistebėjo, kad mūsų chorę pensininkai taip gražiai dainuoja. Sakė, ilgai mūsų neužmirš.

Baigiantis programai, pirmininkas padėjo gospadinėms, choris-tams, choro mokytojai, publikai ir kvietė atsilankyti kitą kartą.

BŪVOJO PAS VAITKUS

Viešnia iš Lietuvos gydytoja Regina Kačkuvienė buvojo pas Bronę ir Juozą Vaitkus. Jie ją pavežinėjo po gražias mūsų apylinkes, žaliuojančias bei kvepiančias rožėmis. Oras pasitaikė labai gražus. Gruodžio 8 d. Vaitkai, kaip minėjau, viešnią atvežė į Klubą, kur susitiko su daug tautiečių ir su visais susipažino.

S. K.

Vilnius, 1985 sausio 3

Kovotoja už taiką ir pažangą

Julija Marazienė

Julija Skeberdytė iš Užulių kaimo, kuris yra dabartiniame Biržų rajone, atvyko į Kanadą 1929 m. Dvidešimtmetė Lietuvos kaimo mergina (gimusi 1909 m. lapkričio 26 d.) ten neužsibuvo: nuvažiavo pasisvečiuoti pas Chicagoje gyvenančią seserį ir pasiliko ten visam gyvenimui, nuo 1937 m. tapo nuolatine šio didmiesčio gyventoja. Dirbo tabako fabrike. Jaunai ateivei, ilgą laiką gyvenusiai JAV praktiškai nelegaliai, pasisekė sutikti žmonių, kurie padėjo įsitraukti į naudingą ir prasmingą visuomeninę veiklą, atskleisti savo sugebėjimus.

Tai buvo pažangūs Chicagos lietuviai. Kai Julija ištikio nelaimė (buvo gatvėje automobilio sužalota), ją lankė Uršulė Nedvaraitė-Grigienė (Peterman), dar Lietuvoje, Panevėžio apylinkėse, už revoliucinę veiklą policijos persekiota. Tad, vos pasveikusi, J. Skeberdytė nuėjo į "Vilnies" dienraščio redakciją, kur susipažino su kolektyvu. Tada gal ir nepagalvojo, kad susies savo gyvenimo vaisingiausias, brandžiausias dešimtmečius su šiuo JAV Lietuvių darbininkų laikraščiu.

J. Skeberdytė įstojo į vietines LLD ir LDSA kuopas, buvo jų sekretorė. O gerai žinodama savo kuopų veiklą, pradėjo apie ją rašyti į "Vilni", į tadaėjusią "Darbininkę". Tokia pagaliau ir organizacijos sekretorės pareiga. Kiek jai teko sekretoriauti, sunku prisiminti ir suskaičiuoti: sveturginių teisių gynimo komitete, antifašistiniame komitete, LLD I apskrities komitete ir t. t. 1936 m. Julija buvo sekretore Cleveland vykusiuose lietuvių komunistų suvažiavime ir JAV demokratinių lietuvių kongrese. Kaip ji pati sako: "Maža buvo suvažiavimų, kuriuose netektų sekretorės ar pavaduotojas pareigos". Ir iki šiol jai šis darbas patikimas įvairiose pažangiose organizacijose. O tai vis — žinios, informacija, medžiaga spaudai, kurioje ji bendradarbiauja daugiau kaip 50 metų.

Iš pažangių moterų Julija suorganizavo moterų redakcinę komisiją, kuri pradėjo "Vilnyje" spausdinti "Moterų skyrių". Ilgoką laiką jinai tą skyrių tvarkė visuomeniškai, nes turėjo kitą darbą. Ji buvo viena iš pasižymėjusių pažangių JAV lietuvių moterų veikėjų. 1943 m., kai keli "Vilnies" vyrai išėjo kariauti prieš hitlerinį fašizmą ir jo sąjungininkus, redakcijai pritrūko darbuotojų, ir, F. Abeko prašoma, J. Skeberdytė pradėjo laikraštįje dirbti pastoviai — su kai kuriomis pertraukomis iki šiol, kada "Vilnis" ruošiasi 65-mečio sukaktį. Labai Vilnis, 1985 sausio 3

sunkiais redakcijai laikais, kai reakcininkai visaip stengėsi užgniaužti "Vilnies" ir pažangių organizacijų darbą, vilniškiai tai ypač patyrė, kai į Ameriką atsikraustė nauji ateiviai.

Jų reakcingiausiems sluoksniams susirinkus į kongresą, Julija nuvyko kaip "Vilnies" korespondentė. Ten ją skaudžiai sumušė, teko tris savaites gydytis; teismas buvo nusikaltėlių pusėje. J. Skeberdytė vėl grįžo į darbą. L. Prūseika, darydamas metinį pranešimą dalininkų suvažiavime, kalbėjo: Draugė Skeberdytė gavo nuo fašistų mušt, bet ji jiems gražina su magaryčiom, vesdama moterų skyrių ir korespondencijų skyrių".

1957 m. "Vilnyje" raidžių rinkėju pradėjo dirbti ir jos vyras Mikas Marazas, bet, nepadirbęs ten ir 10 metų, sunkiai susirgo. Per visą likusį laiką iki jo mirties (1984 m. vasarą) J. Skeberdytė-Marazienė dirbo savo laikraščiu ir drauge rūpinosi ligoniu. Sunkėjant "Vilnies" leidimo sąlygoms, jos talka

Atviras laiškas "Vilnies" redakcijai

Gerb. draugai:

Kai pokario metais mūsų mieste pradėjo atsirasti naujųjų ateivių, arba kaip pas mus įprasta juos vadinti — dypukų, visi jie girdavosi, kad Lietuvoje baigę gimnazijas, lankę universitetą, ekonomistai, buhalteriai ir kitokių mokslų žmonės, bet mes netikėdavome, kad jie tokie mokyti. Tačiau vieną iš jų išskyrėm, nes iš jo gražaus naujimo, iš jo inteligentiškų manierų, švelnaus mandagumo buvo panašus į mokytą žmogų. Ypač jis mums buvo panašus į mokytą žmogų, nežiūrint kur jį pamatydavom, visuomet jis su savimi turėdavo portfelį. Kas jis per žmogus buvo Lietuvoje, sužinojom tik užgirdę dypukus vadinant jį "ponu burmistru".

Pradžioje būdavo neaišku iš ko ir kaip jis pragyvena niekur nedirbdamas. Manydavom, kad jis turi atsivežęs nemaža valiutos.

— Ne valiutos turi, o iš žydų prisilupęs auksinių dantų turi atsivežęs, — filosofu pravardžiuojamas senis vieną kartą mums šnekantis sutrikdė mūsų spėliojimus apie tą "poną burmistrą".

Kai kurie musiškių gal ir patikėjo "filosofu", bet aš suabejojau. Nes tokios gražios figūros žmogus, visuomet švarus, blaivus, švelnus negalėjo Lietuvoje per karą iš žydų lupinėti dantis. Mano nuomonė buvo, kad iš žydų lupinėti auksinius dantis tegali tik koks žiaurus charakterio storžievis žmogus, be išsiauklėjimo, girtuoklis, vagis, nužmogėjęs.

Po dviejų ar trejų metų mano samprotavimai apie tą buvusį Lietuvoje burmistrą pasiteisino. Išaiškėjo, kad jis iš principo nenori dirbti bile kokio darbo. O kanceliarijoje rasti darbas nėra lengva nemokančian anglų kalbos bei rašto. Taip žmogus ir turėjo gyventi pusbadžiai prisiglaudęs pas geradarį dypuką, apsipylusį vaikais, dirbantį miestavą darbą šiukšlių rinkėju.

Laimė buvo to buvusio Lietuvoje burmistro, kad kažkoks Chicagos lietuvis politikierius ar daktaras jam išrūpino iš miesto menką

laikraščiu buvo ypač reikalinga. Ir dabar J. Marazienė, ilgametė "Vilnies" redaktorė, darbuojasi laikraščio labui. Ji padeda "Vilnies" vyr. redaktoriui S. J. Jokubkai rinkti ir ruošti medžiagą sukaktuviniam laikraščio albumui.

Didelė J. Skeberdytės-Marazienės darbo pažangiose organizacijose ir redakcijoje patirtis yra šandien reikšminga, reikalinga. Tad palinkėsime jai ištvermės ir daug vaisingos veiklos.

Vytautas Kazakevičius
Iš Tiesos"

EKVADORO JAUNIMAS

Ekvadoro politinių partijų jaunimo organizacijų vadovai paragino šalies jaunimą stiprinti veiksmų vienybę, kad būtų išspręstos nacionalinės problemos. Jų paskelbtame pareiškime pabrėžiamas būtinumas aktyvinti veiksmus už ekonomikos krizės įveikimą, jaunimo užimtumo užtikrinimą, už tai, kad būtų paskirtos įstatymo numatytos lėšos valstybiniam universitetams, išsaugota demokratija šalyje.

socialinio aprūpinimo pašalpa. Koks pragyvenimas iš menkos socialinio aprūpinimo pašalpos, netenka pasakoti. Dažnai tenka pabūti nedavalgiusiam, vienas centas esti irgi didelis pinigais. Todėl nėra truputį nebūdavo nuostabu, žiūrėk, eina šaligatviu buvęs Lietuvoje burmistras, apsilikęs pusėtinai sudėvėta eilute, kad ir karščiausią dieną visuomet pasirišęs čiurinė kaklaraištį, pamato numestą cigaretės nuorūką, sustoja, apsidairo ar kas nemato, pasilenkia ir pakėlęs nuorūką įsideda į kišenę. Paėjęs kiek, nuorūką įsideda į lūpas ir, susitikęs praėivį, prašo ugnies.

Bet gražiausia pasidarė, kai jis pradėjo ateidinėti į restoranėlį. Įėjęs visiems graiškai linktelėjęs galva, prieina prie šeiminko, sėdinčio prie kasos, ir pradeda šeiminkui pasakoti:

— Nežinau kas šiandien su manimi darosi, taip norisi pasimankštinti — girdim mes pietaudami kaip jiedu šnekasi.

— Iš kieme stovinio sunkvežimio sunešk virtuvės sandėliukan produktus ne tik pasimankštinsi, o ir paprakaituosi, — šeiminkas jam pasako ir baigdamas įspėja, — bet tik už pietus, pinigų už tokį darbą nemoku.

— Pone, pietūs man nesvarbu, bile gausiu pasimankštinti, — buvęs Lietuvoje burmistras pasiaiškina ir išeina per užpakalines duris į kiemelį.

Kai baigia darbą, oficiantė jau žino, kad ant stalo pasienyje reikia padėti pietų patiekalus kaip tikram klientui.

Taip būdavo pradžioje, bet vėliau, įėjus jam į restoranėlį, šeiminkas nesilaikydamas jošios etikos tuoj kaip mat:

— Šiandien neatėjo indų plovėja, gal...

Ir buvęs Lietuvoje burmistras taip įprato ateidinėti restoranėlin, kad ateina beveik kasdien.

Vieno sekmdienio popietę savo pažįstamam senosios kartos lietuviui nunešiau pasiskaityti "Vilni". Jo namuose neradau, teradau tik jo žmoną, besišnekančią su man nepažįstama moterimi apie tą Lietuvoje buvusį burmistrą.

Apie Joną Feizą

Jonas Feiza plačiai žinomas chigagiečiams ir kitose kolonijose kaip saviveiklininkų "Lakštučių" talkininkas. Tai vienatinis iš daugelio buvusių vyrų saviveiklininkų, kuris neatsisako lietuviškos dainos, puoselėja ją, dalinasi savo gražiu balsu su auditorija.

Jonas Feiza yra ir nepavaduojamas "Vilnies" darbuotojas. Jau kelinti metai jis dirba laikraščio ekspedicijoje ir pristatinėtoju į pašta etatiniu darbininku. Laikraščio kolektyvas gėrasi jo stropumu, meile darbui. Kiek atsimenama, jis dar nėra kartą išlikęs iš darbo, kiekvieną kartą laiku prisistato darbe. Kolektyvui džiugu turėti tokį kolegą. X

Linkėjimai iš saulėtos Floridos

Gruodžio 9 d. drg. Emilija Drobinė paskambino telefonu iš St. Petersburg, Fla. ir pasiteiravo, kaip sekasi dirbti "Vilnies" vajuje ir pažadėjo prisidėti su darbu prie Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos, nes ji yra ilgametė minėtos draugijos narė. Priedui paprašė jos vardu pavaišinti nares laike gruodžio 18 d. susirinkimo, nes ji yra gimusi gruodžio 3 d.

Ji taipgi prašė įdėti "Vilnies" skiltyse sveikinimą su Naujais Metais bei prisiminimą jos velionio vyro Antano Drobio 13-kos metų mirties sukakties.

Svarbiausia tai prašė pasveikinti visus jos draugus bei pažįstamus ir pakvietė atvykti į Floridą, tuo būdu pabėgant nuo šaltos žiemos.

Vilniėtė

Apkalbėti "Vilnies" pastato reikalai

Lapkričio 30 d., 2:30 val. po pietų įvyko Lietuvių Darbininkų Apšvietos draugijos narių susirinkimas, kuriame buvo rūpestingai apkalbėti "Vilnies" pastato reikalai. Sekretorius pranešė, kad yra narių nepasimokėjusių narių duoklių. Dalis čia pat pasimokėjo, o kurie neatsilankė ir skolingi, tai prie pirmos progos bus užklausti, kad pasimokėtų. Šiaip namo reikalas tvarkoje, rūpestingai prižiūrimas J. P.

Susirinkimo Dalyvė

— Ir aš jį žinau, — isiterpiau į moterų pokalbį.

— Neapsakomas begėdis, — nepažįstama moteris nepaisydama manęs tęsė pasakoti mano pažįstamo žmonai, — kai tik pradėdame vakarieniauti, žiūrėk, ir ateina neva pasisvečiuoti. O maniškis, žinai pati koks žmogus, tuoj ir kviečia prie stalo.

Mudu su mano pažįstamo žmona nusijuokėm.

— O kokį apetitą turi, apsaugok viešpatie! — moteris kalbėjo toliau, — kiek tik esti ant stalo, viską sutašo. Stačiai negaliu suprasti ir kur jam lenda!

— Turbūt esti labai alkanas, — ėmėm svarstyti.

Norėjau joms papasakoti kaip ir ko tas buvęs Lietuvoje burmistras ateina į restoranėlį "pasimankštinti", bet pamaniau, gandai leisti yra bobiškas reikalas. Tačiau, kaip jis renka cigarečių nuorūkas, moterims papasakojau.

Moterys juokėsi, kvatojo iki ašarų.

Skaitytojas

Daugiau sveikinimų J. Marazienei

Brangi Julija,
garbingo gimtadienio proga širdingai sveikiname ir linkime, kad Jūsų pasiaukojantis darbas pažangioje spaudoje ir visuomeninėje veikloje mielų tautiečių tarpe giliai vertinamas ir tesuteikia Jums, miela Jubiliate, džiaugsmą, laimę, pasitenkinimą gyvenime.
Gyvuokite, darbuokitės ilgiausius metus.

Edukaitytės
Vilnius, 1984. XI.26

Miela Julija,

Neseniai perskaitėme "Tiesoje" apie Jūsų nueitą prasmingą gyvenimo kelią ir Jūsų garbingą jubiliejų, todėl leiskite mums nors ir pavėluotai, pasveikinti Jus su šia garbinga sukaktimi ir palinkėti geros geros sveikatos ir tolimesnės sėkmės Jūsų taip reikšmingame darbe!

Mes labai nuliūdome sužinoję apie Jūsų mylimo vyro Miko mirtį, su kuriuo mums taip pat teko praleisti Palangoje keletą malonių akimirkų.

Mes nenustojame vilties susitikti su Jumis.

Priimkite nuo mūsų nuoširdžius linkėjimus!

Jūsų
Marytė ir Gediminas Šmitai
Kaunas, 1984. XI.26 d.

Brangi Teta Julija,

Visos šeimynėlės vardu sveikiname Jus, Teta, garbingo jubiliejaus proga ir linkime visokeriopos laimės, sveikatos ir sėkmės Jūsų svarbiame ir atsakingame darbe.

Regina, Vytautas Žvinakevičiai
vaikučiai ir mamytė
Alytus, 1984. XI.25

Miela Julija,

Daug laimės ir geros sveikatos jubiliejaus proga linkime Tau, nors pavėluotai, bet linkėjimai nesensta.

Sonia Pipiraitė-Tomasas
Chicago

Aplankėme drg. L. Matuzienę

Sužinojusios, kad drg. Lucille Matuzienė grįžo iš ligoninės į slaugymo namus, nutarėme mudvi su drg. Julija Maraziene ją aplankyti. Gruodžio 9 d. nuvykome į Diplomatic Heathcare, 9125 So. Pulaski, Evergreen Park, Ill. 60642. Vos priėjome prie jos 328 kambario, ji mus pamatė ir tiesė rankas iš savo kėdės bei bandė pasistūmėti pirmyn, bet mes pribėgome prie jos ir prašėme, kad nevažiuotų.

Zinant, kad ligonė labai rimtai buvo susirgusi, jos toks judesys jaudino ir džiugino mus.

Nežiūrint, kad ji labai rimta ligonis, bet viską prisimena ir klausinėja kas veikiama Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijoje, "Vilnies" šeimoje ir aplamai tarpe pažangių lietuvių. Kuomet atpasakojome jai kas veikiama, tai ji pasakė, kad dalį mūsų veiklos žinanti, nes skaito "Vilni". Tiesa, priminė, kad akys silpnėja, bet dėka magnetinio stiklo, ji visą laikraštį perskaito. "Vilnis" tai vienintelis jos susiraminimas. Ji skaito nuo pirmo numerio ir sveika būdama abu su velioniu vyru Antanu dirbdavo vajuose ir šiaip stambiai prisidėdavo su pinigais parama.

Tiesa, Julija nuvežė įvairių skanėsių bei tūlių reikmenų. Pasisvečiavusios apie porą valandų atsiveikiname ir pasižadėjome vėl aplankyti. Taipgi palinkėjome jai suvirtėti sveikatoje.

Isabelle Peters

GERIAU NEGU NIEKO

Užėjus žiemos šalčiams, daugelis Chicago gyventojų ieško pastogės, nors vasaros metu gulėdavo parkuose ar šiaip lūšnynuose. Chicago apylinkės teismo teisėjas R. L. Curry nusprendė, kad palūkanos iš neatsiimtų palikimų, kurios siekia arti milijono dolerių, būtų panaudojamos tiems benamiams parūpinti nakvynes.

Linksmų laimingų Naujųjų Metų

Sveikinu savo gimines šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje. Taipgi asmeninius ir idėjos draugus. Linkiu visiems geros sveikatos.

Lai ateinantieji metai atneša taiką ir tautų draugystę.

JULIJA ANDRULIENĖ
St. Petersburg, Florida

Linksmų Žiemos švenčių, laimingų Naujųjų metų!

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje. Lai sveikata ir laimė lydi Jus 1985 metais.

JULIJA URMONIENĖ
9644 SO. UTICA
EVERGREEN PARK, ILL.

LINKSMŲ ŠVENČIŲ VISIEMS!

SVEIKINU VISUS SAVO GERUS DRAUGUS IR PAŽĪSTAMUS GYVENANČIUS CHICAGOJE, CICERO, ILL IR FLORIDOJE, BEI "VILNIES" PERSONALĄ, RĖMĖJUS IR SKAITYTOJUS AMERIKOJE IR TARYBŲ LIETUVOJE.

Visiems linkiu laimingų Naujųjų metų ir geros sveikatos.

MARY WALAITIS
CLEARWATER, FLA.

Apkalbėti laikraščio "Vilnies" reikalai

Laikraščio 30 d. įvyko "Vilnis" bendrovės direktorių tarybos posėdis, kurį atidarė direktijos pirm. E. Bogden.

Sekretorė perskaitė tarimus, kurie buvo priimti.

Finansų raportą davė J. Urbikas, o aplamai administracijos Nellie De Schaaf. Ji žymėjo, kad išsiuntinėti vajuos reikale laišakai ir administracijoje viskas tvarkoje. Tarp kitko pažymėjo, kad J. Pateckas, padedant J. Urbilui, sutaisė "Vilnies" namo stogą. Jie atliko didelį darbą veik neimdami atlyginimo. Užmokėta tik už suvartotą medžiagą. Direkcija reišė padėką Pateckui ir Urbikui.

Apkalbėta LLD vietos kuopų klausimas ir nutarta, kad sekretorė tuo klausimu pasitartų su LLD Centro valdyba.

Nutarta prie progos nuvežti į įryšimo stotį turimi laikraščio komplektai ir įrišti į knygas.

Pranešta, kad numatyta šiais metais turėti dvi grupės ekskursantų į Lietuvą: viena — birželio mėnesį, kita — liepos mėnesį. Dienos bus vėliau paskelbtos.

Jau gauti jubiliejiniams banketui bilietai ir sekančiame posėdyje bus platinami pardavimui.

Sekantis posėdis bus gruodžio 28 d. 1 val. po pietų. Sekr. j. M-nė

— Illinois balsavimų tarybos oficialiais duomenimis, praėjusiais prezidentiniais rinkimais komunistai kandidatai surinko dviems procentais daugiau balsų negu 1980 metais.

— Senatorius Barry Goldwater yra nuomonės, kad raketos MX turėtų būti nubrauktos, o karinės išlaidos įšaldytos. Vadinas, nedidinti ju.

LINKSMŲ ŠVENČIŲ VISIEMS!

Sveikiname visus mūsų gimines, draugus ir pažįstamus čia Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje su žieminėmis šventėmis.

Linkime visiems geros sveikatos, linksmi praleisti žieminės šventės ir daug sėkmės 1985 metais.

ANNA DAUKUS ir ŠEIMA
Detroit, Michigan

ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

Sveikinu visus "Vilnies" leidėjus, remėjus ir skaitytojus čia Amerikoje ir Lietuvoje ir linkiu, kad šie 1985 metai atneštų taiką visam pasaulyje, kad nereikėtų bijoti baisaus atominių raketų pavojaus.

FRANK MANKAUSKAS
McLean, Va.

Linksmų Žiemos švenčių, laimingų Naujųjų metų!

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje. Lai sveikata ir laimė lydi Jus 1985 metais.

A. Mickus
Chicago, Illinois

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų metų!

SVEIKINAME SAVO GIMINES ŠIOJE ŠALYJE IR TARYBŲ LIETUVOJE, TAIPGI ASMENINIUS IR IDEJOS DRAUGUS.

Linkime visiems geros sveikatos, ištvėrmės jų darbuose. Lai ateinantieji metai teikia laimę ir džiaugsmą, daug saulėtų dienų. Lai žydi pastovi taika ir draugiškas visų tautų sugyvenimas.

MINNIE ir VIDI YUDEN
Mountain Home, Ark.

NELLIE CERE
Hot Springs, Ark.

BELATED HAPPY ANNIVERSARY

TO

Anna and Stanley J. Jokubka

V. AND D. YOTKA
MILLIE KANCERE

Vilnia, 1985 sausio 3

**Penkiolika metų be
Kazio Batučio**

Kazys Batutis

Senosios kartos lietuviai puikiai prisimena velionį Kazį Batutį, nežiūrint, kad 1984 metais lapkričio 30 dieną suėjo 15 metų, kuomet negailestinga mirtis sustabdė jo kilnios širdies plakimą. Velionis Kazys savo gyvenime atliko gana daug gražių ir pavyzdingų darbų. Jis labai rūpinosi, kad Amerikos lietuviai būtų organizuoti. Jis daug prisidėjo prie senosios kartos lietuvių organizavimo įvairių klubų, kurių ėjo sekretorių pareigas. Jis kvietė visus stoti į klubus, unijas ir skaityti pažangią spaudą. Jo dėka arti desėtko įvairių klubų buvo suorganizuota, kurie atliko nemažai

apšvietos darbo.

Jis kvietė jaunimą stoti į organizacijas, chorus bei muzikų ratelius. Jo vienturtis sūnus Motiejus, tėvui padedant, suorganizavo ir ilgokai veikė M. Batučio, F. Jakubausko ir A. Brazio dainų trio: Jie puikiai linksmo lietuvių parengimuose ir per radijo bangas.

Velionio žmona Elzbieta nekartą yra išsireiškusi, kad mažai kada vakarais Kazys buvo namuose. Jis vos spėja pavakarieniauti ir išskubėdavo į susirinkimą, nes vienu kartu buvo net kelių klubų sekretorium. Ji prisiminus velionio didelį rūpestį spaudos išlaikymu ir šį kartą pasimokėdama už prenumeratą įteikė "Vilniai" paramos \$75.

Velionis, ne tik pats rūpinosi lietuviškomis organizacijomis, bet traukė į jas ir sūnų, kad užimtų sekretoriaus darba.

Gal to pasėka ir šiandien matome Motiejų Batutį einant sekretoriaus pareigas jau per eilę metų Lietuvių Tautinių kapinių direktorių tarnyboje. Jis taipgi dirba su visa šeima LDS sporto šakoje. Neperseniausiai lankėsi Lietuvoje ir susipažino su tėvų žeme ir tenykščiais giminėmis bei žmonėmis.

Trumpai pasakius, nežiūrint, kad mielas Kazys apleido mus prieš 15 metų, bet jo rūpestingi ir gražūs darbai išlaikymui lietuviybės toli nuo Lietuvos gyvenančių lietuvių šeimoje pasiliko neužmirštas.

Vyšnutė

NUOŠIRDI PADEKA

už suteiktas paslaugas laidojant

Robert E. Bordner

Nėra gyvenime skaudesnio įvykio kaip kad negailestinga mirtis išplėšia iš gyvųjų tarpo mylimą vyrą ir tėvą pačiame gyvenimo gražume. Tą neribotą širdies skausmą pergyvenome, kai lapkričio 30 d. užgeso mūsų mylimojo Robert E. Bordner šviesaus gyvenimo liepsnelė.

Nežiūrint, koks širdies skausmas gaubė mus, bet mirusį turėjome palaidoti, o tam kaip tik būtina reikalingos plačios visuomenės paslaugos. Turime pasakyti, kad mes jų gana daug susilaukėme. Visiems paskirai neįmanoma padėkoti, tai priimkite mūsų nuoširdžią padėką per laikraštį "Vilnis", su kuriuo esu artimai susijusi.

Didelis ir nuoširdus dėkui visiems, kurie Robertui sergant lankėte ir tuo išreiškėte raminantį jausmą ligoniui, o kartu ir mums. Visiems dalyvavusiems šermentyse ir laidotuvėse, už gėlių vainikus ir puokštes, už išreiktas užuojautas telegramomis, laiškais, per spaudą ir asmeniškai, mieloms solistėms G. Mikužienei, E. Bogden, G. Giedraitienei, kalbėtojams, velionio asmeniniam draugui dvasiškiui Warren Friehart, Frank Mikužiui, karsto nešėjams, pusbroliui Walter Slench už platų pranešimą draugams apie mirtį ir laidotuves mūsų idėjos draugams, laidotuvių direktoriui P. J. Ridikui už tokį nuoširdų ir mandagų patarnavimą laike laidotuvių.

Jūsų visų suteiktos paslaugos palengvino mums pergyventi tą skausmą ir širdis varstančias valandas laike laidotuvių. Mes to viso neužmiršime iki mūsų krūtinėse širdis plaks.

Nuliūdusi žmona **HELEN BORDNER-PAZARSKAITE**
sūnus **ROBERT JR.**

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Mary Chopels

Reiškiame gilią užuojautą jos broliui Peter Malchuk, Gulfport, Fla., ir jo šeimai bei kitiems giminėms bei draugams. Liūdim ir mes netekę geros narės ir draugės.

**ST. PETERSBURG
LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
OFFICERS AND MEMBERS**

Vilnis, 1985 sausis 3

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Mary Chopels

Reiškiame gilią užuojautą jos broliui Peter Malchuk, Gulfport, Fla., ir jo šeimai bei kitiems giminėms ir draugams.

Zinokit, kad ir mes liūdim netekę geros draugės.

A. M. Raškauskai
E. Valley
H. Šarkiūnienė
H. Janulytė
R. Janulis
J. Bowman
F. Bunkus
V. Kuzmickienė
S. Kuzmickas
M. Brennan
B. Brennan
B. Vaitkienė
J. Vaitkus
W. Strecok
M. Alexander
V. Alexander
S. Daraška
B. Beauseigneur
H. Dobrow
J. Dobrow
P. Mockapetris
J. Andriulienė
J. Greblikas
P. Lukienė
V. LaValle
A. Budris

A. Laubikis
A. Orand
L. Orand
V. & V. Bunkai
V. Watt
W. Alaveckas
M. Gružinskienė
E. Dudienė
M. Miller
J. Miller
H. Siaurienė
A. & E. Schuetz
L. Tvaska
M. Wilkauskienė
A. Aleknienė
P. Alekna
K. Wallace
V. Thomas
A. Thomas
J. Gresh
T. Lukienė
J. Lukas
M. Repecka
M. Lavryk
H. Habala
F. Habala

D. Mikolauskas

OAK FOREST, ILL.

Mirus

Robert E. Bordner

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Elenutei, sūnui Robert, švogeriiui Charles Pazarskis ir jo žmonai Lillian bei kitiems giminėms ir draugams. Zinokit, kad ir mes liūdim sykiu su jumis.

ALDONA IR FRANCES OLSON
Libertyville, Ill.

OAK FOREST, ILL.

Mirus

Robert E. Bordner

Mirė 1984 m. lapkričio 30 sulaukęs vos 59 metų. Reiškiamė gilią užuojautą jo žmonai Elenutei, sūnui Robert, švogeriiui Charles Pazarskis ir jo žmonai Lillian ir kitiems giminėms ir draugams.

Zinokit, kad ir mes liūdim sykiu su jumis.

MILLIE KANCERE
V. ir D. YOTKA

OAK FOREST, ILL.

Mirus

Robert E. Bordner

Mirė 1984 m. lapkričio 30. Reiškiamė gilią užuojautą jo žmonai Elenutei, sūnui Robert, švogeriiui Charles Pazarskis ir jo žmonai Lillian ir kitiems giminėms ir draugams.

Zinokit, kad ir mes liūdim sykiu su jumis.

**NELLIE DE SCHAAF
LOUIS DE SCHAAF
ALICE YONIK**

Rhinebeck, N. Y.

Kaip eina "Vilnies" vajas?

Nuo gruodžio 1-os iki gruodžio 14-os

Sauniai stojo į vajaus darbą St. Petersburge, Fla., vajininkė Mary Brennan. Nors ji šiame vajuje dar naujokė, bet pirmu ėjimu laimėjo net 1,500 punktų. J. Marazienė šį kartą pažengė pirmyn virš 600 punktų. Kitos vajininkės taip pat nesnaudė, visos pažengė pirmyn po daugiau ar mažiau punktų.

Šį kartą naujų skaitytojų rasta penki. M. Brennan rado 4 į Lietuvą ir J. Marazienė vieną.

Vajininkai išsirikiavo taip:

MARY BRENNAN—St. Petersburg, Fla.	1520	punktų
JULIA MARAZAS—ALMK	1100	"
ST. MASYTE—Detroit, Mich.	1060	
VIOLET TRASK—San Francisco-Oakland	640	
ALVINA STRICH—Kenosha, Wis.	320	
MAGDALEN NOVITSKI—Miami Beach, Fla.	80	"
OFFICE	1440	"

Dešimt metų kai mirė Povilas Kazeliūnas

Povilas Kazeliūnas

Nežiūrint, kad sausio 6 d. bus lygiai 10 metų, kaip sustojo plakusi Povilo Kazeliūno kilnioji širdis, bet jo pavyzdingi darbai tebėra gyvi jį pažinusių mintyse ir širdyse. Povilas nuo pat atvykimo iš senosios tėvynės Lietuvos, stojo į pažangias organizacijas ir jose veikė, kiek jėgos ir supratimas leido. Jis dar būdamas Lietuvoje, jau pradėjo rimtai žiūrėti į gyvenimą. Anot jo paties atpasakojimų, nekartą jam teko Lietuvoje pogrindyje dirbti, išnešioti kvietimus į ruošiamus 1905 metais masinius susirinkimus, kur kalbėjo Kapsukas ir kiti revoliucionieriai.

Povilas stambiai rėmė laikraštį "Vilnis", ilgus metus dainavo LKM chore, o pažangiesiems lietuviams išgijus Mildos pastatą, jis gana stambiai prie pastato išlaikymo prisidėjo. O saulėlaidžiui artėjant,

paliko Mildai \$3000, neskaitant pirmiau įteiktų šimtinių. Taipgi prieš pat mirtį įteikė "Vilniai" penkis tūkstančius dolerių, o jam mirus, jo valios vykdytojai dar pridavė trejetą tūkstančių.

Kuomet jis sirgo ir buvo ligoninėje Chicagoje, teko jį lankyti, besikalbant pasakė, kad jis trokšta, kad laikraštis "Vilnis" ilgai gyvuotų, už tai viso gyvenimo santaupas skiria laikraščio paramai. Toks jo išsireiškimas yra pilnas įrodymas, kad jis ne žodžiu rėmė pažangų judėjimą, bet darbu.

Povilo Kazeliūno pavyzdingas gyvenimas ir darbai gali būti tikru pavyzdžiu mums, kurie trokštame, kad laikraštis "Vilnis" dar ilgai gyvuotų ir teiktų tiesos žodį bei apvienintų Amerikos lietuvius kovai prieš išnaudotojus, taipgi prieš branduolinio karo rengėjus.

Vilnietė

Dėl turistinių grupių į Lietuvą

Laikraščio "Vilnies" administracija ir vėl organizuoja dvi turistines grupes į Lietuvą. Abi grupės globos Vilniuje "Tėviškės" draugija, vyks per American Travel Service Bureau agentūrą.

Pagal susitarimą su "Tėviškės" draugija ir American Travel Service Bureau agentūra, pirmoji grupė iš Chicagos išvyks birželio 3 d. ir Vilniuje bus nuo birželio 6 d. iki 16-tos. Antra grupė iš Chicagos išvyks liepos 17 d. ir Vilniuje bus iki liepos 27-tos. Pirmoji grupė vyks per Bostoną, antroji — per New Yorką.

Nesam tikri, bet labai galimas daiktas, kad abiejų grupių turistams bus leistina aplankyti ir savo gimtines kaimuose.

Dėl kelionės lėktuvu ir buvimo Vilniuje viešbutyje kainų dar nėra susitarta. Kai tik susitarsime, artimiausiu laiku paskelbsime.

Del daugiau informacijų kreipkitės į "Vilnies" administraciją.

Administracija

Prisiminus Antaną Drobį

Sausio 5 d. sukanka 13 metų kai visai netikėtai ir nenujauštai sustojo plakusi pažangaus lietuvių Antano Drobio jautrioji širdis. Velionis nuo jaunų dienų buvo pažangios minties ir gyvendamas Chicagoje priklausė prie pažangių organizacijų, visur su savo mylima žmona Emilija dalyvavo. Kaip žinia, Emilija per eilę metų buvo "Vilnies" direktijos narė ir ėjo pirmininkės pareigas, taipgi LLD apskrityje užėmė atsakingas pareigas.

Smagu prisiminti žmones, kurie rūpinasi visų žmonių gyvenimo pagerinimu. Vienas tokių buvo velionis Antanas Drobis.

Jo gražus gyvenimas ir veikla pasiliko nepamiršta draugų, kurie su juo veikė.

Senė

OAK FOREST, ILL.

Mirus

Robert E. Bordner

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Elenutei, sūnui Robert, švogeriiui Charles Pazarskis ir jo žmonai Lillian bei kitiems giminėms ir draugams. Žinokit, kad ir mes liūdim sykiu su jumis.

Adele Budris	Helen Sharkey
Stella Daraska	Helen Janulis
John Gresh	Richard Janulis
Vera ir Valis Bunkai	J. ir B. Vaitkai
Mary Walaitis	Helen Siauris
B. ir M. Brennan	Emilija Drobiene
S. ir V. Kuzmickai	A. Sennett

St. Petersburg, Fla.

OAK FOREST, ILL.

MIRUS

Robert E. Bordner

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Elenutei, sūnui Robert, švogeriiui Charles Pazarskis ir jo žmonai Lillian bei kitiems giminėms ir draugams. Žinokite, kad ir mes liūdim sykiu su jumis.

Julia Marazas	A. ir S. J. Jokubkai
Julia Urmon	John Pateckas
A. Vaitkus	Valeria Urbikas
F. Vaitkus	Tony Urbikas
John Feiza	Roger Žilis
Antanas Litvinas	D. Žilis
A. Dočkienė-Cicero	Frances Jordan
E. Bogden	Ed Jordan
V. Bogden	Marcella Wassel

Robert E. Bordner

OAK FOREST, ILL.

Died November 30, 1984

Our heartfelt condolences to Helen Bordner on the loss of her husband Robert, to son Robert, Jr., her brother Charles Pazarskis and his wife, Lillian, to other relatives and close friends, know that we, too, grieve with you.

DOROTHY AND WALTER MURELIS
Warminster, Pa.

OAK FOREST, ILL.

Mirus

Robert E. Bordner

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Elenutei, sūnui Robert, švogeriiui Charles Pazarskis ir jo žmonai Lillian bei kitiems giminėms ir draugams. Žinokite, kad ir mes liūdim sykiu su jumis.

HELEN TRUSK
ALDONA ZEKAS ir šeima

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

MANO MYLIMO VYRO

Antano Drobio

Jau 13 metų kaip aš jo netekau, bet kasmet sausio 5-ji diena, vis primena tą nelaimingą atsitikimą.

Tą dieną šioj padangėj trumpai pabūvojęs, Pergyvenęs buitiet audras ne vienas, Dėl pažangos veikės, dėlei jos kovojęs Ilsisi ramybėj užmerkęs blakstienas.

(V. Žilvičio eilės)

Aš niekad Tavęs nepamiršiu.

Žmona EMILIJA

